

Βαγγέλης Π. Διάπης

ΕΛΕΥΣΙΝΙΑΚΑ ΘΕΑΤΡΙΚΑ ΔΡΩΜΕΝΑ

ΕΛΕΥΣΙΝΑ 2005

Βαγγέλης Π. Λιάπης

Ελευσινιακά θεατρικά δρώμενα

ΕΛΕΥΣΙΝΑ 2005

Τίτλος:

Ελευσινιακά θεατρικά δρώμενα

Συγγραφέας:

Βαγγέλης Π. Λιάπης

Διεύθυνση συγγραφέα:

Μαγούλα Αττικής 19600 (Θριάσιο Νοσοκομείο)
τηλ. 2105550444

ISBN : 960-8147-10-7

ΧΟΡΗΓΟΣ
ΣΠΥΡΟΣ Π. ΒΑΣΙΛΕΙΟΥ

Μοιράζεται δωρεάν σ' όλα τα σχολεία με την ευχή να παρουσιάσουν
τα περιεχόμενα τούτου του βιβλίου σε σχολικές γιορτές τους

Προλογικές σκέψεις και θέσεις

Το σχολείο, εκτός από την καλλιέργεια της γνώσης, προσπαθεί να θεμελιώσει και οικοδόμημα ηθικών αξιών. Εάν ερευνήσουμε το βαθμό προόδου και στους δύο σκοπούς θα παρατηρήσουμε ότι, οδεύουν προς το να δυναμώνουν οι εξωσχολικές επιδράσεις προς το καλό και το ωραίο και μάλιστα από τη νεανική ηλικία.

Το παιδί μαθητεύει α) κάτω από το σφαιρικό θόλο του κοινωνικού περιγύρου. β) η ομορφιά της φύσης γίνεται μέτρο της αξιοσύνης του και γ) δέχεται μεγάλη επίδραση από το παρελθόν. Ας μην επεκταθώ περισσότερο. Τονίζω μόνο ότι η αυτοδύναμη ψυχή, βλέπει την αλήθεια, προσφέρει την αλήθεια και δημιουργεί. Και ο νέος άνθρωπος, δημιουργεί παίζοντας. Εκεί στοχεύει η προσπάθειά μου με τούτη την εργασία μου.

Θέλω να "παίξω" μαζί με τα παιδιά που αγαπώ όσο τίποτα άλλο στον κόσμο. Να δημιουργήσουμε μαζί με τα παιδιά. Να μάθουν να γευθούν τη γλυκάδα της δημιουργίας. Να βάλουν στόχους προς το καλό και το ωραίο.

Εγώ δίνω την πρώτη ύλη στο παιχνίδι, το εργαλείο. Την οργάνωση του παιχνιδιού ας την αναλάβουν τα παιδιά για να νιώσουν δημιουργοί.

Τα παιδιά κι εγώ ευχαριστούμε τον χορηγό κ. Σπύρο Π. Βασιλείου. Η προσφορά του μας λέει πως δεν έλειψαν οι αρετές κι αυτοί που μετασηματίζουν την ύλη σε δύναμη ζωής.

Όσο για μένα, η καλύτερη "πληρωμή" μου θα ήταν να ευτυχούσα να παρακολουθήσω κάποιο από τα θεατρικά δρώμενά μου σε σχολική εορτή..

Ιανουάριος 2005
Βαγγέλης Π. Λιάπης

Η αρπαγή της Περσεφόνης

Πρόσωπα του έργου

Δήμητρα
Χωριάτες (δύο)
Ερμής
Ελευσίνα

Η αρπαγή της Περσεφόνης

(έρημος δρόμος, αραιά δένδρα. Στη γωνία της σκιηής ένα πηγάδι, δίπλα του ένα δένδρο αγριελιάς. Δύο ντυμένοι πολύ φτωχικά ρούχα γεμίζουν ένα δοχείο από τομάρι Ακούγεται από πολύ μακριά μια φωνή.)

Περσεφόνη...

(Σταματούν ν' ακούσουν καλύτερα. Απορούν. Βλέπουν από μακριά τη θεά Δήμητρα. Είναι ντυμένη με παλιά σκίσιμένα ρούχα κι ένα ραβδί στο χέρι. Τους αντιλαμβάνεται, σκεπάζει καλύτερα το πρόσωπό της με το μαντίλι της και προχωρεί προς αυτούς.)

ΔΗΜΗΤΡΑ: *Γεια και χαρά σας πατριώτες*

Ο ΧΩΡΙΑΤΗΣ: *Καλό να 'χεις κυρά μου (την ερευνούν)*

ΔΗΜΗΤΡΑ: *Από δρόμο είμαι. Στέγνωσα ολάκερη.*

Λίγο νερό αφέντες μου να δροσίσω τα χείλη μου κι ας είναι δροσιά στη ψυχή σας.

ΧΩΡΙΑΤΗΣ: (Ο ένας τραβάει νερό από το πηγάδι με ξύλινο κουβά κι ο άλλος την ερευνά αδέξια από πάνω ως κάτω ενώ αυτή προσπαθεί να κρατάει σκεπασμένο το πρόσωπό της. Πίνει νερό από τον κουβά. Κάθεται σκεπασμένη δίπλα στο δένδρο). *Πούθε έρχεσαι κυρά μου; Τι σ' έκανε κι έφτασες στα μέρη μας; Φαίνεσαι ξένη αλλά κι ανήμπορη. Γιατί έφτασες ως εδώ;*

ΔΗΜΗΤΡΑ: *Τ' απανωτά ρωτήματα τρέφουν την περιέργεια. Είμαι ξένη. Φτάνει αυτό, όπως φτάνει να σας ρωτήσω πού βρίσκομαι και πώς ζείτε εσείς εδώ.*

ΧΩΡΙΑΤΕΣ: (Ο ένας διαδέχεται τον άλλο). *Τον τόπο*

μας τον λένε Έλευσα (ατάκα ο άλλος) Το βασιλιά μας τον λένε Κελεό (ατάκα) Σπουδαίος βασιλιάς (ατάκα) Αν σταθείς λίγο ε-δώ θα κατέβουν οι βασιλοπούλες να κουβαλήσουν νερό (ατάκα). Όσο για μας κυρά μου φτωχικά τα περνάμε. Πρώτα όμως η υγεία.

ΔΗΜΗΤΡΑ: Ήρεμος τόπος καθώς βλέπω: Κάμπος, βουνό, θάλασσα. Έχετε τον τρόπο σας.

ΧΩΡΙΑΤΗΣ: Είπαμε: Πρώτα η υγεία και βολεύονται τα άλλα. Με τα προβατάκια μας, το δάσος, τους καρπούς από τα δένδρα. Κάποια ψάρια μας δίνει η θάλασσα ζούμε καλά, έχουμε και καλό βασιλιά.

ΧΩΡΙΑΤΗΣ: Εμείς ας πηγαίνουμε. Σε λίγο θα κατηφορίσουν οι κοπέλες του βασιλιά. Πες τους τα δικά σου και να 'σαι σίγουρη πως θα βρεις αυτό που ζητάς με τη βοήθεια του παλατιού. (Φεύγουν ενώ προσπαθούν να καταλάβουν κάτι από τα ρούχα της, τις κινήσεις, τα λόγια της.)

ΔΗΜΗΤΡΑ: (Μόνη ερευνά γύρω της με το μάτι. Διαπιστώνει ότι δεν υπάρχει κανένας γύρω της. Ξεσκεπάζει το πρόσωπό της, αναστενάζει βαθιά). Άμοιρη μάνα. Μάνα χωρίς παιδί, εσύ που προστατεύεις τις μανάδες! (σιωπή). Μ' έφαγαν οι κακόστρατες, τα λαγκάδια, τα ποτάμια και οι γκρεμοί. (σιωπή). Μα η γη σε κατάπιε παιδί μου; (σιωπή). Ορφανομάνα εκατόντησα, εγώ που διαφεντεύω τη λεχώνα και το κρεβατάκι του μωρού της. Εγώ, που κάνω πηγή ζωής των ανθρώπων με το γάλα απ' τους μαστούς της μάνας. (όσο μπορεί πιο δυνατά) Περσεφόνη... (προσπαθεί ν' ακούσει κάτι. Τίποτα...Επιγραμματικά)

Καμιά δύναμη δε μπορεί να μου αποστερήσει την κόρη όποια και να 'ναι. Είμαι η δύναμη της γης που γεννάει και δίνει ζωή στα έμβια όντα και στους ανθρώπους. Θα σταματήσω τους κρουνοίς της ζωής. Παγωνιά θα σπείρω παντού. Θα νεκρώσω το γένος των ανθρώπων. Τη ζωή πάνω στη γη. (με το κεφάλι ψηλά). Όσο για σένα Δία, αδελφέ μου, που με δόλο πήρες την εξουσία του κόσμου, έχω τρόπους εγώ να σου στερήσω τους

πιστούς σου τους καπνούς από τις θυσίες των ανθρώπων και να σε κάνω βασιλιά της ερήμου. (παύση. Πολύ δυνατά). Περσεφόνηη. (τίποτα δεν απαντά. Κλαίει απελπισμένη)

ΕΡΜΗΣ: (Παρουσιάζεται με προφυλάξεις, ερευνά γύρω με το μάτι. Η Δήμητρα πεσμένη σα σωρός δεν τον αντιλαμβάνεται. Πολύ μπροστά στο σκηνικό. Χορευτικές κινήσεις και κατά τρόπο που να μην τον ακούει η Δήμητρα). Τη βρήκα επιτέλους (σκέφτεται). Κάτι πρέπει να κερδίσω από αυτήν την αποστολή. Θα εκτελέσω την εντολή του πατέρα μου του Δία, μα και κάποιο κέρδος πρέπει νάχω. Πρέπει να βιαστώ. Να προφτάσω την Εκάτη που τα ξέρει όλα, να της πω εγώ πρώτος το κακό μαντάτο, αλλά και πριν ακόμα από τον ήλιο που τα βλέπει όλα από ψηλά και την ποθεί για δική του. Κάτι πρέπει να κερδίσω (πλησιάζει τη Δήμητρα, την περιεργάζεται. Προς τους θεατές). Δείτε μέχρι πού φτάνει ο πόνος της μάνας κι ας είναι θεά. Ο πόνος της μάνας τσακίζει την πέτρα. Ο πόνος της θεάς μάνας σκοτώνει τη ζωή στην οικουμένη. (τη χτυπάει ελαφρά. Η Δήμητρα σηκώνει το κεφάλι της. Τον βλέπει ερωτηματικά). Δεν με κατάλαβες; (σιωπή) είμαι ο Ερμής. Σε βρήκα επιτέλους (τον βλέπει, δεν του δίνει σημασία). Με έστειλε ο πατέρας Δίας να σε βρω. (σιωπή). Ανησυχεί. Μαζί και οι θεοί. Απουσιάζεις από τα δείπνα, από τις μεθυστικές αμβροσίες, από τα δώρα του Βάκχου.

ΔΗΜΗΤΡΑ: Αν τους ενδιαφέρει αυτό φύγε και πες τους ότι, αντί για δείπνα τους ετοιμάζω παγκόσμιο θάνατο. Μόνο αυτά να τους πεις. Φύγε τώρα.

ΕΡΜΗΣ: Μα κουράστηκα τόσο πολύ να σε βρω. Γύρισα όλη την Πελοπόννησο. Πέρασα από την πατρίδα του Κυτίνη μήπως ήσουν εκεί. Αγνάντεψα γύρω τις κορυφές των βουνών. Ανέβηκα στο Έλαιο όρος. Στα βουνά της Αρκαδίας όπου έχεις άντρο σου. Εκεί, που μεταμορφώθηκες σε άγρια φοράδα για να αποφεύγεις τον Ποσειδώνα αλλά μάταια, και γέννησες το φοβερό άλογο που τρέχει περισσότερο από τον αέρα και ο Ποσειδώνας το χάρισε στον Ηρακλή.

ΔΗΜΗΤΡΑ: (Τον διακόπτει). Πάψε τις φλυαρίες και τα

άσκοπα λόγια. Μου είπες τι σε έστειλαν να κάνεις. Σου είπα τι πρέπει να κάνεις. Φύγε λοιπόν.

ΕΡΜΗΣ: (χωρίς να δώσει σημασία στα όσα του είπε) Στο Έλαιο όρος συνάντησα τον Πάνα να παίζει τη φλογέρα του. Τι ωραία μελωδία! Άκουγαν τα πουλιά και τραγουδούσαν, θαύμαζαν τα ζώα του δάσους. Τον ρώτησα για σένα. Μου είπε ότι σε είδε. Τον ρώτησα που πήγες, να σε βρω να μην κουράζομαι τρέχοντας άσκοπα δώθε κείθε κι αυτός ο άκαρδος συνέχισε να παίζει τη φλογέρα του. Και σα να μην έφτανε αυτό, θύμωσε μαζί μου λέγοντάς μου: "μα δε βλέπεις ότι είμαι σοβαρά απασχολημένος;"

ΔΗΜΗΤΡΑ: (θυμωμένη) Πάψε σου είπα φλύαρε, φύγε

ΕΡΜΗΣ: (συνεχίζει) Παίζοντας τη φλογέρα του ο Πάνας, μου έδειξε την Πάρνηθα. Κατάλαβα κατά κει θα έχεις πάει. Ανέβηκα. Κουράστηκα. Άκουσα τη φωνή σου. Αυτή μ' έφερε κοντά σου. Μα πόσο δυνατά φωνάζεις. Είδα που έτρεμαν τα δένδρα του δάσους κι έτρεμα κι εγώ μαζί τους.

ΔΗΜΗΤΡΑ: (πετάγεται οργισμένη. Τον αρπάζει από το μπράτσο, τον σπρώχνει με δύναμη, παραλίγο να πέσει) Φύγε! Χάσου! Κλείσε το στόμα σου και φύγε.

ΕΡΜΗΣ: (αντιστέκεται) Στάσου. Ο πατέρας Δίας λέει ότι έχεις παραμελήσει τη γη. Θέλημά του είναι να τη φροντίσεις. Ανησυχεί όλος ο Όλυμπος.

ΔΗΜΗΤΡΑ: (εκτός εαυτής! Πετάει το μαντίλι που σκέπαζε το πρόσωπό της. Δέσμη φωτός εστιάζεται πάνω της. Είναι μεγαλοπρεπής) Χάσου (τον σπρώχνει) Χάσου φλύαρε. Μισώ τους αθανάτους του Ολύμπου και περισσότερο τον αδελφό μου Δία. Φύγε, φύγε δούλε του συμφέροντος και του κέρδους..

ΕΡΜΗΣ: Φεύγω αλλά έχω κάτι πολύ σοβαρό να σου πω. Μη με διώχνεις τόσο άπρεπα. Έχω να σου πω κάτι που σε καίει. Που σε ενδιαφέρει πολύ.

ΔΗΜΗΤΡΑ: (ηπιότερα) ένα μόνο με ενδιαφέρει. Να βρω τη χαμένη κόρη μου. Την Περσεφόνη. Μόνο γι' αυτήν υπάρχω. Όσο για τον πατέρα σου και τους γύρω κόλακες θεούς,

κακιά μοίρα τους περιμένει από μένα. Η αλαζονεία μετακόμησε από τους θνητούς και έφτασε να τυφλώνει τους θεούς.

ΕΡΜΗΣ: Μη λες βαριά λόγια για τον πατέρα μου Δία και τους θεούς του Ολύμπου. Μη ξεχνάς τον Προμηθέα που τον κάρφωσε ο πατέρας μου στον Καύκασο γιατί παράκουσε τις εντολές του δίνοντας τη φωτιά στους ανθρώπους.

ΔΗΜΗΤΡΑ: Καλά έκανες και το είπες. Για να σου πω ότι εγώ δεν είμαι φωτιά. Είμαι η δύναμη της γης που γεννάει ζωή. Αυτή την έχω στα χέρια μου. Την εξουσιάζω. Μπορώ να την αφαιρέσω από τη γη. Το κατάλαβες αυτό; Μα δεν μπορούν να αντιληφθούν οι θεοί του Ολύμπου και περισσότερο ο πατέρας σου ο Δίας τον πόνο της μητρικής καρδιάς; Πόσο μπορούν να μένουν αδιάφοροι σε μια θεά μάνα που υποφέρει εξαιτίας τους; Πώς αφήνουν μια θεά να περιπλανιέται απάνω στη γη αναζητώντας τη θυγατέρα της και βοήθησαν οι άσπλαχνοι στην αρπαγή της; Ποιος είναι αυτός που άρπαξε την Περσεφόνη μου χωρίς θεϊκή θέληση; Να γιατί τους απειλώ. Να γιατί θα σπείρω θάνατο στη γη αν δε διατάζουν να αγκαλιάσω την κόρη μου.

ΕΡΜΗΣ: Τσακίζεις την καρδιά μου θεά, αν και δεν ένοιωσα ακόμα την αγάπη του γονιού προς το παιδί του. Ηρέμησε λίγο θεά μου. Και στα αδύνατα ακόμα μπορεί να βρεθεί θεραπεία.

ΔΗΜΗΤΡΑ: (τρομάζει, τον αρπάζει από τα μπράτσα) Κάτι έχεις να πεις. Μίλησέ μου καθαρά. Όχι με μισόλογα. Δεν αντέχω. Αν όχι (τον σπρώχνει πίσω οργισμένη) φύγε αυτοστιγμή.. Φύγε. Θα ρωτήσω τον ήλιο που τα βλέπει όλα. Το γιο του Υπερίωνα. Τον ταξιδιώτη όλου του κόσμου. Αυτός θα μου πει τι έγινε και ποιος είναι ο άρπαγας της κόρης μου. Φύγε (τον σπρώχνει), φύγε.

ΕΡΜΗΣ: (αντιστέκεται) Όχι, όχι, έχω κάτι να σου πω.

ΔΗΜΗΤΡΑ: (τον σπρώχνει) Παίζεις με την αγωνία μου, άκαρδε. Με τον πόνο μου (συνεχίζει να τον σπρώχνει)

ΕΡΜΗΣ: Θα σου πω που βρίσκεται η κόρη σου και ποιος την πήρε.

ΔΗΜΗΤΡΑ: (τον τραβάει τον εξουσιάζει, τον τραντάζει) Μίλησε. Μίλησε επιτέλους. Άνοιξε το στόμα σου.

ΕΡΜΗΣ: Θα στα πω όλα. Μη βιάζεσαι. Ηρέμησε μόνο. Θέλω όμως να μου ορκιστείς τον όρκο των θεών. Στα νερά της Στυγός, πως δε θα με προδώσεις. Γιατί αλίμονο τι με περιμένει αν το μάθει ο πατέρας μου ο Δίας. Θα με πετάξει στα μαύρα Τάρταρα κι όχι στον Καύκασο όπως τον Προμηθέα. Κάπως μυρίζομαι κι εγώ τις βρόμικες δουλειές του πατέρα μου όπως και τόσες άλλες με θνητές γυναίκες. Τώρα καταλαβαίνω το δίκιο της μητέρας μου και τις γκρίνιες της με τα καμώματά του.

ΔΗΜΗΤΡΑ: Κάνω όρκο. Πες μου πού είναι η κόρη μου. Θα τα ξεχάσω όλα. Θα συχωρέσω τους ενόχους. Μπορώ να γεμίσω με λουλούδια τον κόσμο. Να γεμίσει από αρώματα. Να ακουστεί ως τα ουράνια το δοξαστικό τραγούδι των πουλιών. Πού είναι η Περσεφόνη μου; (τον παρακουνάει) Πες μου! Πες μου! (ικετευτικά τώρα) Μόνο να τη δω. Μια φορά να δω την Περσεφόνη μου κι ας γίνω θνητή.

ΕΡΜΗΣ: (έχει ξεθαρρέψει) Μα πώς κάνεις έτσι; Μου τσαλάκωσες το φόρεμά μου. Κοντά να μου το σκίσεις. Λέτε πως είμαι και θεός του εμπορίου και του κέρδους. Μα δεν είμαι πλούσιος. Σκίστηκαν τα σανδάλια μου να τρέχω στους δρόμους και στα βουνά να σε βρω.

ΔΗΜΗΤΡΑ: Σου τάζω χρυσά σανδάλια με χρυσά φτερά. Ορκίζομαι στα νερά της Στυγός ότι θα κρατήσω το μυστικό.

ΕΡΜΗΣ: (με επίσημο ύφος, σχεδόν κωμικό) Ύστερα από τον όρκο σου δεν έχω λόγο να σου κρύψω τίποτα. (επίσημα και χωριστά τις λέξεις) Την κόρη σου τη λαμπρόφεγγη, την πεντάμορφη του κόσμου Περσεφόνη, που την ποθούσε για δική του ο ήλιος, την άρπαξε ο Πλούτωνας που κατέχει τις πύλες του Άδη και είναι βασιλιάς του κάτω κόσμου. Κι αυτό έγινε με τη

συγκατάθεση του πατέρα μου του Δία. Τώρα μένει να εκτελέσεις το τάμα σου θεά μου.

ΔΗΜΗΤΡΑ: (πολύ δυνατά) Κατάρα. Κατάρα (πάει να καταρρεύσει, αντιδρά τινάζεται) θάνατος. Παντού ο θάνατος. Ωχ η άμοιρη μάνα εγώ. (τινάζεται τα μαλλιά της καλύπτουν το πρόσωπο) αδελφέ μου ξεμυαλισμένε και σεις παράνομο ιερατείο του Θητού πάθους, σας περιμένει η άβυσσος. Τα Τάρταρα. Εκεί όπου γκρεμίσате τους Τιτάνες με δόλο. Θάνατος! παντού ο θάνατος (πέφτει σε θρήνο).

ΕΡΜΗΣ: Αν δεν αντέχεις τα επόμενα, κάλλιο να σταματήσω και να φύγω

ΔΗΜΗΤΡΑ Όχι. Όχι. Θα υπομείνω. Θα υπομείνω.

ΕΡΜΗΣ Ησύχασε λοιπόν. Όλα πρέπει να τα μάθεις. Άλλωστε ένα ζευγάρι χρυσά πέδιλα με χρυσά φτερά αξίζουν τον κόπο. Πρέπει λοιπόν να τα ξέρεις πώς έγιναν, γιατί μόνον έτσι θα μπορέσεις να αποφασίσεις τα πρεπούμενα έτσι ώστε να έρθει κοντά σου η κόρη σου.

ΔΗΜΗΤΡΑ: (υποτακτικά) Θα σε ακούσω, αλλά σε παρακαλώ μόνο στην ουσία κι όχι φλυαρίες.

ΕΡΜΗΣ: Από καιρό τρωγότανε ο Πλούτωνας του αδελφού του, που ενώ κατοικούσε στην κρυάδα του Άδη λες και ήταν καταδικασμένος, γλεντούσε και ξεφάντωνε ο αδελφός του ο Δίας στον Όλυμπο, αλλά και με την όποια θνητή του άρεσε. Είδε, που λες, πως είχε κάποιο δίκιο ο παραπονούμενος αδελφός, σκέφτηκε ότι θα μπορούσε να του δυσκολέψει το βίο και του υποσχέθηκε.

ΔΗΜΗΤΡΑ: Άφησε τις φλυαρίες.

ΕΡΜΗΣ: Είναι φλυαρία να σου πω ότι τώρα χαίρεται η κόρη σου στο ίδιο κρεβάτι με τον Πλούτωνα κι ότι το χαίρεται κι αυτή; Δεν είναι ουσία αυτό;

ΔΗΜΗΤΡΑ: (μονόλογος) Άμωαλη μάνα, που δεν πρόσεξες πως ήταν κίνδυνος η ομορφιά της κόρης σου.

ΕΡΜΗΣ: Άκουσε λοιπόν τη συνέχεια: έπαιζε η θεϊκιά παρθένα η Περσεφόνη με τις αέρινες Ωκεανίδες στο Νύσιο

Πεδίο. Μάζευαν λουλούδια, έπλεκαν στεφάνια και τα περνούσαν στο κεφάλι τους, στόλιζαν τους πλούσιους κόρφους τους με πλούσια και ζωντανά λαχταριστά λουλούδια, τραγουδούσαν και χόρευαν στους λουλουδότοπους. Είδαν τα πουλιά την ομορφιά κι ήρθαν και γέμισαν τα δένδρα από ουράνια μελωδία. Είναι τάχα φλυαρία αν θα σου πω ότι καταράστηκε την τύχη του ο Ήλιος που δεν μπορούσε να σταματήσει το άρμα του, να κατέβει και να αρπάξει την κόρη σου και να την κάνει σύντροφο του στο αιώνιο ταξίδι του στον ουρανό; Ή μήπως πρέπει να παραλείψουμε να πούμε ότι αυτό ζετέριλε θνητούς και αθανάτους; Είδε από ψηλά ο πατέρας ο Δίας τον παράδεισο που γινόταν απάνω στη γη και παραλίγο να γινόταν αυτός ο άρπαγας της κόρης σου. Θυμήθηκε την υπόσχεση προς τον αδελφό και του έκλεισε πονηρά το μάτι. (σταματάει)

ΔΗΜΗΤΡΑ: Συνέχισε. Γιατί σταμάτησες;

ΕΡΜΗΣ: Μούρχεται δύσκολο να περιγράψω το τι ακολούθησε. Ένας νάρκισσος ήτανε μέσα στο λουλουδότοπο που θάμπωνε θνητούς ακόμα και αθανάτους, με το μεθυστικό του άρωμα. Έκθαμβη η Περσεφόνη, σα να την τραβούσε ακαταμάχητη δύναμη, δυνατός μαγνήτης ερωτικού πάθους, έτρεξε κοντά στο ανοιχτό άνθος. Είχε μεθύσει σύγκορμη. Άπλωσε τα χέρια της να το πιάσει (σιωπή). Πώς να περιγράψω, θεά μου, το τι ακολούθησε. Ξαφνικά έγινε σεισμός. Έσπασε η γη, ξεπήδησαν καπνοί και πυκνή σκόνη που δεν άφηναν να δεις. Έτρεχαν οι κοπέλες να βρουν καταφυγή και προστασία. Ξεπετάχτηκε από την πυκνή σκόνη ένα μαύρο άρμα που το τραβούσαν έξι μαύρα φτερωτά άλογα. Κι όλα έγιναν ύστερα σε στιγμή δευτερολέπτου. Ανέβηκε ψηλά το μαύρο άρμα. Ο καρβαλάρης κρατούσε στην αγκαλιά του την Περσεφόνη. Και μίκραιναν όλα. Μόνο τα άσπρα πέπλα της κόρης φαίνονταν να ανεμίζουν, ώσπου χάθηκαν κι αυτά.

ΔΗΜΗΤΡΑ: (με δυνατή φωνή γεμάτη θυμό) Κατάρα. Κατάρα. Κόρη μου μονάκριβη, ωραία μου Περσεφόνη, η άμυαλη μάνα σου δεν σκέφτηκε ότι ήταν καιρός σου για να

βρεις εκείνον που σου ταίριαζε. Μα τώρα θα σκορπίσω παντού τον θάνατο πληρωμή στο δικό σου χαμό κι ως είναι δικό μου το αρχικό φταίξιμο.

ΕΡΜΗΣ: Θέλω και κάτι ακόμα να σου πω μήπως και γλυκάνει τον πόνο σου: Καθώς πετούσαν τα' άλογα ζευγαρωτά ζεμένα, άφηναν πίσω τους σπαρακτικό θρήνο και φωνές απελπισίας: "βοήθεια, βοήθεια μητέρα μου". Μαράθηκαν τα λουλούδια κι έπεσαν καταγής. Έριξαν τα φύλλα τους τα δένδρα κι απόμειναν ξερά ξύλα. Το τραγούδι των πουλιών έγινε θρήνος και αντιλαλούσαν γύρω οι φωνές της Περσεφόνης "βοήθεια, βοήθεια μητέρα μου". Εξαφανίστηκαν οι ωκεανίδες στο βάθος της θάλασσας. Τάχα θα μπορέσουν να γίνουν ξανά απαλό κυματάκι στην παραλία με το χαμό της φίλης τους;

ΔΗΜΗΤΡΑ: Ώρα να φεύγεις, Ερμή. Κρατάω τον όρκο και την υπόσχεσή μου. Μόνο θα υπάρξει ζωή απάνω στη γη, όταν βάλουν μυαλό οι θεοί και ο ύπουλος Δίας.

ΕΡΜΗΣ: (φεύγει. Γυρίζει πίσω μετά από δύο τρία βήματα) Μείνε στην απόφασή σου θεά. Δώσε στους θεούς και στους ανθρώπους να καταλάβουν ότι είναι κακό η αυθαιρεσία όποιο κι αν είναι το κίνητρό της. Μη ξεχνάς όμως τα χρυσά σανδάλια που μου έταξες. (φεύγει)

ΔΗΜΗΤΡΑ: (μόνη στη σκηνή. Συμπεριφορά θεάς) Καταραμένοι άρπαγες που καταπατάτε τους νόμους της δικαιοσύνης. Προδότες που διαφθείρετε την αρετή. Επίβουλοι. Εκβιαστές. Αναίσχυντοι. Ακόλαστοι. Θα αφανίσω τη ζωή απάνω στη γη. Και τότε καμαρώστε, άφρονες, το βασίλειο της ανυπαρξίας. (μικρή παύση. Αποφασιστικά). Το ναό μου θα στήσω σε τούτο τον τόπο, Δία εσύ αφέντη, θα σε κάνω να μάθεις ότι γκρεμίζονται οι βασιλιάδες που καταπατούν το δίκιο. Δεν σε φοβάμαι. Δεν είμαι τιτάνας. Να με καταποντίσεις στα τάρταρα όπως ξέρεις. Είμαι η δύναμη της ζωής, φοβερή και ακατάλυτη. Αυτή είναι η απόφασή μου. (σιωπή). Ο όρος που βάζω είναι να γυρίσει κοντά μου η κόρη μου. (βηματίζει σιωπηλή). Κόρη κόρη της ρέας και του Κρόνου εγώ, πώς κατάντησα έτσι; (βήματα)

Αχ σου υποσχόμουν κόρη μου. Σου έλεγα ότι ουρανός είναι δικός σου. Ύφανε σου έλεγα το αραχνένιο πέπλο σου και κέντησε πάνω του το εκατοντακέφαλο χάος με τις μορφές των όντων της γης (βήματα). Είχα τάξει να σε παίρνω μαζί μου στο φτερωτό άρμα μου που το σέρνουν τα φτερωτά φίδια και να σε φέρνω ψηλά στη λάμψη του αιθέρα πάνω στο γαλαξία (βήματα σιωπή). Κι έφτασα στο κατάντημα, θεά εγώ της ζωής του παντός, να έχω κόρη, σύντροφο του βασιλιά του θανάτου. (σκοτεινιάζει η σκηνή, απέρχεται η Δήμητρα. Επανερχεται σιγά σιγά το φως. Μπαίνει με βραδύ βηματισμό η Ελευσίνα. Παρατηρεί γύρω. Στρέφει προς τους θεατές. Στο χτένισμά της κυριαρχούν στάχυα σταριού σαν στιλισμός)

ΕΛΕΥΣΙΝΑ: Πέρασαν αιώνες από τότε, που η πίστη προς το θείο, οικοδόμησε ναό εδώ προς τιμή της θεάς Δήμητρας. Επέζησα με το πέραςμα των αιώνων. Διατηρώ σαν ιερή παρακαταθήκη τα ερείπια του αρχαίου ναού της θεάς μου. Είναι η δόξα και η τιμή μου. Επαινώ εκδηλώσεις όπως τούτη που παρακολουθήσαμε πριν από λίγο. Επαινώ τον αδιάσπαστο δεσμό των κατοίκων με τη προγονική μας ιστορία. Επαινώ τους δασκάλους τούτου του σχολείου για τη άριστη επιλογή τους. Καυχίεμαι και αγκαλιάζω σαν στοργική μάνα τους παρουσιαστές του έργου και τους φιλώ όπως και όλους τους μαθητές τούτου του σχολείου. Τέλος υποκλίνομαι και φιλώ με όλο το σεβασμό το χέρι του σχεδόν αιωνόβιου συγγραφέα μου, που αφιέρωσε όλες τις πνευματικές του δυνάμεις, καταγράφοντας την ιστορική μου πορεία στα νεότερα χρόνια και μας χάρισε τούτη τη σπάνια σχολική γιορτή. Ας ευχηθούμε όλοι εδώ ν' απολαύσουμε κι άλλες παρόμοιες σχολικές γιορτές. Χαίρομαι από καρδιάς που σας είμαι αγαπητή πόλη, σας αγαπώ. (με ψηλά τα χέρια)

Σας αγαπώ (τρέχουν οι ηθοποιοί, τους αγκαλιάζουν και τους φιλάει, υποκλίνονται όλοι)

ΔΗΜΟΦΩΝ

Πρόσωπα του έργου

Ιάμβη
Θεά Δήμητρα
Μετάνειρα
Αξιωματούχος
Δημοφών
Φωνή

Δημοφών

(Δωμάτιο παλατιού. Πόρτες δωματίων στα πλάγια. Στο βάθος άνοιγμα σε κήπο. Σε скаμνί με στρωμένη προβιά κάθεται η θεά Δήμητρα περίλυπη. Φοράει καφετί φθαρμένο ρούχο σκισμένο κάτω και στους ώμους. Φροντίζει να διατηρεί σκεπασμένο το πρόσωπό της).

ΙΑΜΒΗ (Την παρατηρεί, έρχεται γύρω της με φανερή περιέργεια, αναρωτιέται με χειρονομίες και με το πρόσωπό της). *Κουράγιο κυρά μου (σιωπή), εδώ δεν κινδυνεύεις (σιωπή) είσαι στο παλάτι του βασιλιά της Ελευσίνας Κελεού. (σιωπή, παραξενεύεται αναρωτιέται). Οι θεοί σ' έφεραν εδώ. Ρώτα εμένα που τους δουλεύω από μικρή. Είναι ευλογημένοι, είναι πολύ φιλόξενοι άκου εμένα που τους ξέρω (περιφέρεται, την παρατηρεί). Μη βαρειοψηχάς κυρά μου, είναι αχαριστία προς τους θεούς που σε προστάτεψαν. Πάρε παράδειγμα εμένα. Παραπεταμένη μικρή με περιμάζεψαν. Και νάμαι τώρα μια χαρά. Τώρα, θα μου πεις, μου έλειψε ο άντρας. Φταίω όμως κι εγώ λιγουλάκι. Τόσοι και τόσοι πέρασαν από εδώ, γιατί δεν γλυκοκοίταξα κανένα; Όχι δα και να μας τα δώσουν όλα στο πιάτο. Ας κουνιόμουν κι εγώ λιγάκι. Τέλος πάντων, περασμένα ξεχασμένα (παρατηρήσεις, την εξετάζει με το μάτι). Πώς σε λένε κυρά μου; Ούτε τ' όνομά σου δεν θα μου πεις; Μα πως θα πρέπει να σε φωνάζουμε;*

ΔΗΜΗΤΡΑ (χωρίς ν' αλλάξει στάση) *Με λένε Δως.*

ΙΑΜΒΗ *Επιτέλους, άνοιξες το στοματάκι σου. Εμένα με λένε Ιάμβη. Εγώ που με βλέπεις ανέθρεψα τέσσερις θυγατέρες κι ένα γιο τον Τριπτόλεμο. Τις γνώρισες τις θυγατέρες του*

βασιλιά. Είναι αυτές που σε βρήκαν στο πηγάδι, σου έδωσαν νερό, σ' έφεραν εδώ. Είναι ενθουσιασμένες με σένα. Άκου εμένα. Τα ξέρω όλα το τι γίνεται εδώ μέσα, τίποτα δεν μου ξεφεύγει. Οι κοπέλες με αγαπούν πολύ με λένε μάνα τους. Να σου πω κάτι να γελάσεις. Η μια απ' αυτές, η Καλλιθόη, ήταν από μικρή γκρινιάρικο μωρό. Τρόμαξα να το ησυχάσω. Φοβόμουν μη με κατσαδιάσει η κυρά και το 'βαζα να βυζαίνει το στήθος μου. Τι ήταν αυτό κυρά μου! Σωστός παράδεισος. Μου άρεσε και την έβαζα κι όταν δεν έκλαιγε. Δεν είναι αστείο; (η Δήμητρα σαν να μην ακούει. Η Ιάμβη θυμώνει). Εγώ μιλάω και τα λόγια μου τα παίρνει ο αέρας (ακούγεται να τη φωνάζουν με τα' όνομά της). Με φωνάζουν. Είναι η κυρά μου. Στο λέω για τελευταία φορά: Σα να είσαι στο σπίτι σου (φεύγει από το άνοιγμα του κήπου)

ΔΗΜΗΤΡΑ (μικρή σιωπή. Ξεσκεπάζει το πρόσωπό της, ερευνά με το μάτι μη βρίσκει κανείς. Αναστενάζει) Καταραμένη ερύνια κατάντησα τρέχοντας στον κόσμο να σε βρω Περσεφόνη μου. Κουρέλιασαν τα ρούχα μου και μάτωσαν τα πόδια μου. Θεά της γέννας και της δημιουργίας εγώ, πώς κατάντησα με αρπαγμένη κόρη; Πώς έγινα χειρότερη απ' τις θνητές μητέρες; Τι κι αν είμαι ολύμπια θεά; Τι και αν με λένε γη - μητέρα όταν στερούμαι το παιδί μου; Μα κι εσείς θεοί κι εσύ άμυαλε Δία αδελφέ μου, πώς αφήσατε κι έγινε τέτοιο κακό; Μη δε ξέρετε ό-τι τσακίζει την πέτρα ο πόνος της μάνας; Κι αν είναι, όπως ακούω, ότι βοήθησες εσύ αδελφέ Δία κι έχασα την κόρη μου, δεν κατάλαβες ότι είναι μεγαλύτερη η δύναμή μου από το δικό σου κεραυνό; (σηκώνεται κάνει λίγα βήματα. Υψώνεται. Με δυνατό ανστηρό ύφος) Θα αφανίσω τον έρωτα που ενώνει ζωές για νέα ζωή. Θα παγώσω τις σχέσεις των ζευγαριών. Θα σπείρω πάγο σ' όλη τη γη. Και ούτε μήτρα θα καρπίσει και ούτε καρπός θα βρεθεί πουθενά για να θρέψει ζωή. Και τότε, θα πάψεις να καυχιέσαι βασιλιά των θεών.(ακούει βήματα. Τρομάζει, σκεπάζει το πρόσωπό της και κάθεται στην αρχική της θέση)

ΙΑΜΒΗ Θα έρθει να σε γνωρίσει η βασίλισσά μου. (α-

πορεί που δεν παίρνει απάντηση. Της φροντίζει κάπως τα ρούχα). Δεν πρέπει να σε δει σ' αυτή την κατάσταση. Μη βλέπεις πώς φέρεσαι σε μένα. Εγώ είμαι υπηρέτρια, αυτή που θα 'ρθει είναι βασίλισσα (μικρή σιωπή). Καλέ πού μεγάλωσες και δεν ξέρεις να φέρεσαι; Δεν πάει να σε δει θλιμμένη η βασίλισσα μέσα στο παλάτι της, όταν όλα λένε ότι προστατεύεσαι σταλαμένη από το θεό (μονολογεί). Καλέ τι είναι τούτη δώ;

ΜΕΤΑΝΕΙΡΑ (μπαίνει συνοδευόμενη από δύο ακόλουθές της. Σηκώνεται η Δήμητρα. Σε στάση υποταγής. Η βασίλισσα την πιάνει προστατευτικά από τον ώμο) είναι ευλογία θεού κυρά μου ο ερχομός σου στο παλάτι του βασιλιά της Ελευσίνας Κελεού. Ο ξένος φέρνει πάντα εντυχία σαν προστάτης του ξενιά Διός. Φαίνεσαι από ξένους τόπους, πώς έφτασες ως εδώ και τι ήταν αυτό που σ' έφερε; (της δίνει να καθίσει. Η Ιάμβη προσφέρει κάθισμα στη βασίλισσα)

ΔΗΜΗΤΡΑ Ευλογία θεού πράγματι μ' έφερε στα χέρια σας βασίλισσά μου. Το όνομά μου είναι Δως. Πειρατές με αρκετούς μας άρπαζαν από την Κρήτη με σκοπό να μας πουλήσουν σκλάβους. Όταν μας ξεφόρτωσαν κάπου, δεν ξέρω πού. Κατώρθωσα όμως και τους ξέφυγα απάνω στο ξεφόρτωμα. Πήρα τους δρόμους να φύγω όσο γινόταν πιο μακριά, ώσπου έφτασα περιπλανημένη στον τόπο σας. Βασίλισσά μου, ο φόβος και ο τρόμος κατέχουν ακόμα τη ψυχή μου.

ΜΕΤΑΝΕΙΡΑ Είναι εύλογο ύστερα από ένα τόσο σοβαρό κίνδυνο να κατέχεσαι από φόβο, είναι εξαιρετικά σπάνιο που ξέφυγες. Τώρα δεν υπάρχει φόβος, είναι επομένως κακό να τον διατηρούμε όταν μάλιστα βρίσκεσαι σε τόσο ασφαλή τόπο. Είναι άδικο γι' αυτούς που σε προστατεύουν. Και κάτι ακόμα; Όταν σ' έστειλε εδώ ο θεός, αυτό σημαίνει θεϊκή πρόνοια για σένα και για μας καθήκον να σε φροντίσουμε αφού έτσι το θέλησε ο θεός. Παιψε λοιπόν κυρά μου τους φόβους σου γιατί είναι και αχαριστία προς τους θεούς.

ΔΗΜΗΤΡΑ Πολύ φρόνιμα και συνετά σταθμίζεις τα πράγματα, βασίλισσά μου θαυμάζω τη φρονημάδα και τη σω-

φροσύνη σου. Εδώ θα επανακτήσω τη ψυχική μου ισορροπία και ήρεμα θα συνέλθω από το κτύπημα. Ο ψυχικός κυματισμός όμως, χρειάζεται κάποιο χρόνο να εξαφανιστεί εντελώς. Είμαι βέβαιη πως όσο διαρκέσει η φιλοξενία μου θα έχω βρει τον εαυτό μου. Φεύγοντας από τον τόπο της σωτηρίας μου θα εύχομαι στον προστάτη θεό μου να στερεώνει ευτυχία σε αυτό το βασίλειο.

METANEIPA Θα μπορούσες να σκέπτεσαι την αναχώρησή σου από εδώ, εάν ήσουν εξίσου ασφαλής εκεί που θα πας. Γιατί είναι έλλειψη φρόνησης το να πιστεύεις ότι θα επιστρέψεις στην Κρήτη, στον ίδιο κίνδυνο.

ΔΗΜΗΤΡΑ Είναι δύσκολο σε μένα να τρώω ξένο ψωμί. Έχει τα όριά της η φιλοξενία. Από κάπου και μετά γίνεται βάρος.

METANEIPA Σωστά σκέπτεσαι. Η αργία τρέφει κακίες. Είναι κάτι που το σκέφτηκα πριν από σένα. Βλέπω ότι θα έχεις γίνει μητέρα, έχεις λοιπόν θέση εδώ αρκετά ενδιαφέρονσα.

ΔΗΜΗΤΡΑ (τρομάζει. Προσπαθεί να πει κάτι. Κομπιάζει) Μητέρα, μητέρα.

METANEIPA (δεν την προσέχει. Έχει στραφεί προς μία από τις ακόλουθές της και κάτι της λέει. Αυτή φεύγει.) Όταν τα προβλήματα βρίσκουν τη λύση τους, κυρά μου, όχι μόνο θεραπεύονται αλλά και δημιουργούν ευτυχία. (η ακόλουθος επιστρέφει με το μικρό γιο της βασίλισσας, το Δημοφόντα. Ο μικρός μπαίνει στα πόδια της μητέρας του, η βασίλισσα το κρατάει στα γόνατά της) Να την η λύση που ταιριάζει σε σένα. Ίσως είναι μοναδική. Πάρε το στερνό παιδί μου και γίνε τροφός. Κουράζεται πλέον η Ιάμβη. Μεγάλωσε τα παιδιά μου, νιώσε και συ ξανά τη γλυκάδα της μάνας. (Σπρώχνει το μικρό προς τη Δήμητρα)

ΔΗΜΗΤΡΑ (απλώνει τα χέρια της και αγκαλιάζει το παιδί. Είναι συγκινημένη, το χαϊδεύει, αισθάνεται αμήχανα. Το παρατηρεί. Το φιλάει) Μητέρα, μητέρα ξανά; (σιωπή) Βοήθαμε αγόρι μου σε τούτη τη δύσκολη στιγμή.

ΜΕΤΑΝΕΙΡΑ (δεν την προσέχει. Προς το μικρό) Θα είσαι καλό παιδάκι. Η κυρία Δως σε αγαπάει σα να είμαι εγώ (προς την Ιάμβη) Τακτοποίησε το διπλανό δωμάτιο. Να μη λείψει τίποτα. Είναι το δωμάτιο της Δως και του γιού μου. (προς τη Δήμητρα) Ανάθρεψέ το σαν καρπό της κοιλιάς σου. Με φρονιμάδα και ορθή κρίση, όπως ταιριάζει σε βασιλόπουλο. Γίνε του μητέρα και τροφός και οδηγήτρα του όπως η θεά της γέννας και της δημιουργίας, η θεά Δήμητρα που διαφεντεύει τη ζωή.

ΔΗΜΗΤΡΑ (τρομάζει και κρύβει το πρόσωπό της)

ΑΞΙΟΜΑΤΟΥΧΟΣ (υποκλίνεται μπροστά στη βασίλισσα) Είναι ώρα να δεχτείτε αντιπροσωπεία γυναικών. Σας περιμένουν.

ΜΕΤΑΝΕΙΡΑ (σηκώνεται. Κάνει δυο βήματα, επιστρέφει. Προς τη Δήμητρα) Σαν νάναι δική σου γέννα. Εγώ τη γέννα εσύ τη ζωή. (φεύγει)

ΙΑΜΒΗ Στα νιάτα μου δεν έκρυβα την ομορφιά μου. Την έβαζα μπροστά να φαίνεται. Και ήρθες τώρα εσύ να την κρύβεις. Πέταξε το αυτό το τσεμπέρι να πάρει φως το πρόσωπό σου και να ομορφύνει γύρω ο τόπος. Αυτά έκανα κι εγώ και έμεινα στο ράφι. Μα τώρα που μ' αρέσει πέταξε το πουλάκι. Σήμερα, όσο κι αν το θέλεις, δεν το βρίσκεις. Πάει εκεί που κελαηδούνε τα πουλιά. Γι' αυτό σου λέω: πέταξε αυτό το μαντίλι. Θα το θέλεις και δεν θα τόχεις. (σιωπή. Σκέπτεται.) Τι κάθομαι και σπάω το κεφάλι μου; Εγώ δεν έβαλα μυαλά στον εαυτό μου, θα βάλω στους άλλους; Τράβα Ιάμβη να κάνεις κατά πως σε διέταξε η κυρά στο κι ανάθεμα στη τύχη σου που δεν ένιωσες γλύκα να καρπίσει η κοιλιά σου. Ήθελές τα και παθές τα. (φεύγει)

ΔΗΜΗΤΡΑ (εξετάζει τα γύρω της. Είναι μόνη. Πετάει πίσω το μαντίλι της. Παρατηρεί από πολύ κοντά το μικρό με τα χέρια της στα μάγουλά του, του φτιάχνει τα μαλλιά με το χέρι. Μονόλογος) Ζεστή στέγη θνητών. Πόσο γεμίζει γλυκάδα πότερο από τους θεούς! (ξαφνιάζεται, προσπαθεί και συνέρχεται. Προς το μικρό) Ε-

μένα με λένε Δως. Εσένα πώς σε λένε;

ΔΗΜΟΦΩΝ Δημοφώντα

ΔΗΜΗΤΡΑ Σ' αγαπώ

ΔΗΜΟΦΩΝ Σ' αγαπώ πολύ, όσο τη μαμά μου

ΔΗΜΗΤΡΑ Γιατί μ' αγαπάς πολύ; Εγώ είμαι μια ξένη

ΔΗΜΟΦΩΝ Σ' αγαπώ γιατί είσαι ωραία

(τον κλείνει στη αγκαλιά της. Τον κρατάει. Σιωπή) Από τον κόλπο της μάνας αρχίζει ο δρόμος των θνητών προς το θάνατο (πιάνει από τη μέση το παιδί και το σηκώνει ψηλά). Οι θνητοί προσφέρουν θυσίες στους αθανάτους. Και οι αθάνατοι, τι; (σιωπή. Ταράζεται) Μη δεν είμαι ικανή να δώσω αθανασία σε θνητό; (βλέπει με μανία το παιδί, σιωπή) Δε θα κάνω το λάθος της Θέτιδας (σιωπή). Με φωτιά και όχι με τα νερά της Στυγός. Την αθανασία θα δώσω σαν ανταμοιβή της φιλοξενίας (σιωπή) Προμηθέα, που σε κάρφωσε στον Καύκασο ο τυραννικός και αυταρχικός Δίας, δώσε μου τη φωτιά που καίει το φθαρτό στοιχείο (σιωπή) Η αθανασία. Το άπιαστο όνειρο των θνητών. Ο πόθος των αιώνων (την διακόπτει είσοδος της Ιάμβης)

ΙΑΜΒΗ Όλα έγιναν καθώς πρέπει. Ακόμα και καινούργια φορέματα για σένα. Το κεβάτι σου δίπλα στον Δημοφώντα. Βασιλικό δωμάτιο σου έφτιαξα. Δεν έχουν το θεό τους αυτές οι βασιλοπούλες. Έχουνε και τον καιρό τους κι άντε να τις κρατήσεις. Τη ντρέπονται τη μάνα τους και ξεσπούνε σε μένα, τράβα από δω, τράβα από κει σα νάμαι αρσενικό. Εγώ όμως τί φταίω που με σκανδαλίζουνε, ηλικιωμένη γυναίκα;

ΔΗΜΗΤΡΑ Μην υπερβάλεις. Παιδιά είναι και θέλουνε παιχνίδια.

ΙΑΜΒΗ Αυτές μωρέ θέλουνε άλλα παιχνίδια. Σαλιώνει το στόμα τους σα βλέπουν κανένα παλικάρι.

ΔΗΜΗΤΡΑ Αυτά έχουν τα νιάτα Ιάμβη μου

ΙΑΜΒΗ Νιάτα είναι αυτά καλέ ή τρέλλες; Τις μ' έστρωσαν κατά γης και ήθελαν να δούν το αποκάτω μου. Κατά τα άλλα, χρυσά κορίτσια, αλλά αβάσταχτες φοράδες

ΔΗΜΗΤΡΑ Χαίρομαι που έχεις πάντα κέφι

IAMBH *Αν δεν είχα κι αυτό το κέφι θάμουνα χαμένη. Εμένα που με βλέπεις, κόβει το μάτι μου κι ας είμαι δούλα. Εγώ. Μωρέ μάτια μου μπορώ να σου πω με τη σειρά με ποια πλαγιάζει ο Δίας (παρατηρεί τη Δήμητρα) Καλέ, πόσο όμορφη είσαι; Σωστός πειρασμός. Λόγο τιμής σου λέω. Πόσους θάχεις ξεμωαλίσει στα νιάτα σου! Αλλά φεύγουν γρήγορα τα' άτιμα τα νιάτα. Θα σου πω κι ένα άλλο. Όλα καλά τα έπλασαν οι θεοί, αλλά έκαναν ένα λάθος: Έβαλαν το χρόνο να μπαίνει στη μέση και τα κάνει όλα θάλασσα. Κάποτε είσαι φωτιά και καταντάς πάγος (σιωπή). Τώρα που το θυμήθηκα. Όταν ερχόμουν σ' άκουσα που φώναζες φωτιά, φωτιά και τρόμαξα.*

ΔΗΜΗΤΡΑ *Ναι. Είχα στο μυαλό μου τη φωτιά που έβαλαν στον τόπο μας και μας άρπαζαν για να μας πουλήσουν στα παζάρια των σκλάβων*

IAMBH *Θα σε μαλώσω. Πέρασαν αυτά. Τώρα είσαι μάνα. Κρατάς παιδί στην αγκαλιά σου και πρέπει να τραγουδάς. Πώς χορεύετε στην Κρήτη; Εσύ θα με μάθεις κρητικούς χορούς κι εγώ ελευσινιώτικους. Είμαι χορευταρού εγώ.*

ΔΗΜΗΤΡΑ *Όλα θα γίνουν. Και τραγούδια και χοροί κι άλλα που δε βάζει ο νούς σου.*

IAMBH *Μωρέ καλά το έλεγα εγώ ότι κρατάς από θεϊκή γενιά (τρομάζει τρέχει να φύγει) πω πω , που θα μου καεί το φαγητό!*

(η σκηνή σκοτεινιάζει. Στο βάθος της σκηνής, προς τη βεράντα του κήπου, παίζει με τα παιχνίδια του ο Δημοφώντας. Βγαίνει από το δωμάτιό της η Δήμητρα καλοντυμένη, με μαντίλι στο κεφάλι καλοχτενισμένη)

ΔΗΜΗΤΡΑ *Στεναχωρήθηκες που έλλειπα αγοράκι μου;*

ΔΗΜΟΦΩΝ *Όχι*

ΔΗΜΗΤΡΑ *Το ξέρω πως ο Δημοφώντας μου είναι καλό παιδάκι. Έλα τώρα να σου τραγουδήσω (το παίρνει από το χέρι, κάθετα στα γόνατά της και του τραγουδάει)*

“έχω γω ένα παιδάκι, όμορφο σαν το πουλάκι
τόχω βάλει στην καρδιά μου ειν' η αγάπη η δικιά μου
θα του δώσω αθανασία και αιώνια ευτυχία
τόκανα παιδί δικό μου σε τούτο τον ερχομό μου”

σου άρεσε;

ΔΗΜΟΦΩΝ Πολύ

ΔΗΜΗΤΡΑ (το αγκαλιάζει) εσύ αγκαλίτσα; (την αγκαλιάζει ο μικρός) φιλάκια; (το φιλάει, την φιλάει κι αυτός. Μονόλογος) *Θεία πνοή. Φως αθανασίας. Εκάς ο φόβος, η οδύνη.*

ΙΑΜΒΗ (από το απέναντι δωμάτιο. Κρατάει σιδερωμένα στα χέρια της. Τους βλέπει αγκαλιαστούς. Στέκει λίγο και φεύγει προς την πλευρά του κήπου. Δεν την προσέχει η Δήμητρα)

ΔΗΜΗΤΡΑ *Τώρα ξέρω εγώ τι σου άρεσει (μπαίνει στο δωμάτιο και επιστρέφει κρατώντας ένα κουπάκι) Γλυκο ε; Πιο καλό κι από το γάλα (το δίνει και πίνει ο μικρός) Μπράβο. Ήταν ωραίο;*

ΔΗΜΟΦΩΝ Πολύ. Τέτοιο θέλω να μου δίνεις.

ΔΗΜΗΤΡΑ *Μόνο αυτό θα σου δίνω. Τρανεύει αυτό, γίνεσαι ωραίο αγόρι. Και δυνατό. Και πρωτοπαλίκαρα στον πετροπόλεμο. Κανείς δεν θα σου βγαίνει μπροστά. Πρώτος πάντα και στεφανωμένος νικητής.*

ΙΑΜΒΗ (επιστρέφοντας) *Βλέπω, πολύ καλά τα περνάτε εσείς οι δύο. Τι λέω; Πολύ καλύτερα (παρατηρεί το μικρό) Μωρέ τούτος τράνεψε, ομόρφυνε. Τι το ταΐζεις καλέ;*

ΔΗΜΗΤΡΑ *Αγάπη, στοργή και φροντίδα. (κρατώντας από το χέρι το παιδί προχωρούν προς την πόρτα της βεράντας) Είναι ώρα για παιχνίδι. Περιμένουν τα παιδιά*

ΙΑΜΒΗ *Παίζεις κι εσύ με τα παιδιά; (δεν παίρνει απάντηση. Αναρωτιέται) Μωρέ κάτι γίνεται με δαύτηνε. Παράξενα πράγματα βλέπω. Όλο μου κρύβεται. Σε ποιόν; στην Ιάμβη που τα ξέρει όλα εδώ μέσα; Καλά αυτή. Ο μικρός όμως; Μωρέ αυτός έγινε θηρίο. Προχτές που τους παρακολούθουσα, τον*

έβαλε και πήδησε ένα τοίχο. Κόντεψα να βάλω τις φωνές. Σαν πουλί τον πήδησε. Έτσι φαίνεται κάνουν στην Κρήτη. (τακτοποιεί και μονολογεί) Παράξενα πράγματα πρέπει να τα πω στην κυρά (συνεχίζει την τακτοποίηση. Μπαίνει η Μετάνειρα, είναι μόνη)

ΜΕΤΑΝΕΙΡΑ (παρατηρεί προς το δωμάτιο της Δήμητρας, προς την Ιάμβη)

IAMBH Τώρα πριν από λίγο έφυγαν. Πάνε για παιχνίδια. (κομπιάζει)

ΜΕΤΑΝΕΙΡΑ Κάτι θέλεις να πεις. (κάθεται) Κάθισε. Κάτι έχεις Γιατί κομπιάζεις; Μου μεγάλωσες τα παιδιά. Κι αν δεν ήταν η ξένη και το Δημοφώντα θα μου μεγάλωνες. Πες μου λοιπόν τι παρατηρείς;

IAMBH Αν ήταν κάτι για κακό, θάτρεχα να σου το πω, μα είναι όλα για καλό. Φαίνεται ότι εκεί κάτω στην Κρήτη φτιάχνουν Μινώταυρους τους αρσενικούς. Πηδάνε λέει τον ταύρο, τον πιάνουν απ' τα κέρατα. Πριν λίγες μέρες είδα το παιδί μας που πήδησε τον τοίχο του κήπου και εκείνη του έλεγε: "πάλι, πάλι". Δεν ετοιμάζω εγώ το πρωινό του Δημοφώντα. Όλα αυτή. Και στα κρυφά. Άσε τις νύχτες. Προχτές τρόμαξα. Μου φάνηκε πως πήρε φωτιά το παλάτι. Και πάνω που θάβαζα τις φωνές έσβησαν όλα. Παράξενα πράγματα κυρά μου. Εμένα δεν μου πέφτει λόγος αλλά, εδώ ζω, εδώ τρώω ψωμί, εδώ με αγαπούν και αγαπώ.

ΜΕΤΑΝΕΙΡΑ Αρκετά Ιάμβη, αρκετά

AMBH Να σου πω και τούτο. Το δωμάτιό τους μυρίζει ένα άρωμα που δεν είναι από λουλούδια. Μου αρέσει πολύ

ΜΕΤΑΝΕΙΡΑ Πώς σου φαίνεται η ίδια;

IAMBH Πρέπει να κρατάει από μεγάλο τζάκι. Έχει μια αρχοντιά πάνω της. Αρχόντισσα. Παραξενεύομαι όμως που κουβεντιάζει μόνη της. Μονολαγεί: τι θα πει βασιλίσσά μου "πυρ αθανασίας;", "πολυσέβαστε Προμηθέα;", "Γαία μητέρα;", Κυβέλη βασίλισσα της άγριας φύσης;", "Ηλιελάπουσα δύναμη;" Κι άλλα, κι άλλα που δεν τα καταλαβαίνω; Κάτι "φωτοφόρε", "λαμπροφόρε", Φοίβε", αργυρότοξε", "Μούσες

των πηγών", θα τα έχουνε φαίνεται στον τόπο τους.

ΜΕΤΑΝΕΙΡΑ Δεν πειράζει αν δεν τα ξέρεις. Μη ζητάς να μάθεις. (ακούγονται που έχουνται η Δήμητρα με το Δημοφώντα. Κάνει νόημα στην Ιάμβη να μη μιλήσει. Ο μικρός πλησιάζει τη βασίλισσα, αυτή χαϊδεύοντάς τον) Αγαπάς τη θεία Δως;

ΔΗΜΟΦΩΝΤΑΣ Πολύ. Παίζουμε μαζί. (πάει και χώνεται στο φουστάνι της Δήμητρας, αυτή του χαϊδεύει το κεφάλι)

ΜΕΤΑΝΕΙΡΑ Χαίρομαι πολύ που τόσο γρήγορα σας αγάπησε ο γιος μου

ΔΗΜΗΤΡΑ Το παιδί είναι ένας κόσμος βασίλισσά μου, ένα λουλούδι που ανθίζει. Ευχαριστώ τους θεούς που με έταξαν να καλλιεργήσω το στερνολούλουδό σου, ανταποδίδοντας το μέγεθος της προστασίας που απολαμβάνω από σας.

ΜΕΤΑΝΕΙΡΑ Ο βασιλιάς κι εγώ σ' ευχαριστούμε. Το βασίλειο της Ελευσίνας - χάρη σε σένα - αποκτάει ισάξιο διάδοχο μαζί με τον Τριπτόλεμό μου.

ΔΗΜΗΤΡΑ (προς τον Δημοφώντα) χαιρέτησε τη μαμά σου (ο μικρός πάει προς τη βασίλισσα. Τον φιλάει κι αυτός βιαστικός επιστρέφει στο φουστάνι της Δήμητρας. Η σκηνή σκοτεινιάζει. Το δωμάτιο της Δήμητρας αφήνει λίγο κόκκινο φως. Από μέσα ακούγονται οι φράσεις:) Θεοί ευμενείς. Καταπέμψατε τη χάρη της απολύτρωσης (σε λίγο) Γαία, τροφός, πρόσελθε πανσέβαστη. (σε λίγο) Ήλιε Φοίβε στείλε ακτίνα αιωνίου φωτός.

ΜΕΤΑΝΕΙΡΑ και **ΙΑΜΒΗ** (κινούνται ακούγοντας. Από το εσωτερικό του δωματίου εκπέμπονται δυνατές ακτίνες κόκκινου φωτός, πλησιάζουν)

ΦΩΝΗ ΑΠΟ ΜΕΣΑ Πυρ, πυρ αθανασίας ας κάψει τις θνητές σάρκες. (παρακολουθούν από πιο κοντά)

ΜΕΤΑΝΕΙΡΑ (φωνάζει μανιασμένη) Το παιδί μου, το παιδί μου. Κακιά μάγισσα καις το παιδί μου

ΔΗΜΗΤΡΑ (καλύπτει την είσοδο του δωματίου. Λέσμη φωτός την καλύπτει. Υψώνει το χέρι της σαν απαγόρευση. Ο Δημοφών στηρίζεται στο φόρεμά της. Αυστηρά) Στάσου ακίνητη. Ούτε ένα βήμα. (σιωπή) Είμαι η θεά Δήμητρα (αυστηρά) Η περιέργειά

σου θα στερήσει την αθανασία του γιου σου. Βασίλισσα της Ελευσίνας, φέρθηκες ανόητα. Δεν ταιριάζουν τα κρυφακούγματα στους βασιλείς. Είχα πιστέψει ότι απέσπασα την εμπιστοσύνη σου. Είχα αποφασίσει να καταστήσω αθάνατο το Δημοφώντα. Έγινες όργανο της μοίρας των θνητών. Πάρε το γιο σου. (τον σπρώχνει προς τη μητέρα του, αυτός έχει κολλήσει στο φουστάνι της Δήμητρας. Τον κρατάει από τις ράχες του) Τώρα πήρε τη χάρη του ημίθεου ο Δημοφών. Γιατί τον κάθισα στα γόνατά μου, γιατί τον κοίμισα στην αγκαλιά μου. Γιατί τον πότισα αμβροσία. (σπρώχνει το παιδί προς τη μάνα του. Αυτή το δέχεται) πάρε το παιδί σου.

ΜΕΤΑΝΕΙΡΑ (το πιάνει από το χέρι, ξεκινάει)

ΔΗΜΗΤΡΑ Στάσου. Δεν τελείωσα. Να πεις στο βασιλιά Κελεό τα όσα έγιναν εδώ. Προστάζω να χιστηί ναός κοντά στο Καλλίχορο φρέαρ. Και τότε θα διδάξω στους άρχοντες της Ελευσίνας τα μυστήριά μου. Να με τιμούν οι θνητοί. Τότε θα βρίσκουν το δρόμο προς την αιώνια ζωή. Ορίζω την Ελευσίνα ιερή πόλη μου. Εδώ θα προσφεύγουν κάθε χρόνο οι πιστοί μου και θα μούνται των μυστηρίων μου. Οι πιστοί όλου του κόσμου θα βρίσκουν εδώ τη λύτρωση. Ορίζω την Ελευσίνα αιώνια ιερή πόλη

(σκοτεινιάζει η σκηνή. Δέσμη άσπρου φωτός εστιάζεται μόνο σ' αυτήν. Έχει στραφεί προς τους θεατές. Με υψωμένα χέρια μεγαλοπρεπώς) Βάλετε πάντα το καλό και το ωραίο, οδηγούς στη ζωή σας. Ο θεός έστειλε στους ανθρώπους το πολυτιμότεο δώρο της αγάπης. Είναι πύλη εισόδου στο αιώνιο φως! Ιερά οδός καθαρμού ψυχών και σωμάτων! Αγαπάτε! Αγαπάτε!

Τέλος

Σύναξη επιστροφής ιερής κληρονομιάς

Πρόσωπα του έργου

Ελευσίνα
Δύο ακόλουθοι
Κελεός
Μετάνειρα
Ιάμβη
Δημοφών
Αισχύλος

Σύναξη επιστροφής ιερής κληρονομιάς

(Η σκηνή παρουσιάζει αρχαιολογικό χώρο. Καλύτερα θα ήταν, από στοιχεία του Τελεστηρίου στην Ελευσίνα. Κινείται κάποιος με αργούς βηματισμούς σα να σκέφτεται. Κάθε τόσο απευθύνεται στο ακροατήριο)

Ο εαυτός μας αποτελείται απ' όσα κουβαλάμε από τη γέννησή μας και από όσα σχεδιάζουμε και πλάθουμε για τον εαυτό μας. (λίγα βήματα). Πολλοί, φορτώνουμε τα λάθη μας σε αίτια έξω από εμάς. Από άγνοια, από δειλία. Τα βάζουμε με ανεξάρτητες θελήσεις, φτάνοντας στο τυχερό, στο μοιραίο (βήματα, σκέπτεται). Θαυμάζουμε ένα έργο ζωγραφικής, ένα λογοτέχνημα, κάποιο έκθεμα στο μουσείο, και δεν σκεπτόμαστε την ανθρώπινη δημιουργικότητα και τα προϊόντα της που, πολλά απ' αυτά αποπνέουν άρωμα που λάμπει από ηθικό κάλλος.

(βηματίζει σκεπτόμενος) Εδώ στην Ελευσίνα χαλκεύτηκαν πανίσχυρες δυνάμεις ατομικής ζωής, ορθές και παγκόσμια αποδεκτές, ηθικού κάλλους και μεγαλείου. **(στέκεται, σκέπτεται. Αποφασιστικά)** Γιατί δεν τους ανοίγουμε το δρόμο, ώστε να ευκολυνθούν οι κινήσεις να ακουστούν και να μας πουν τα δικά τους; **(σκέπτεται)** Είναι λάθος να περιφρονούμε το παρελθόν, τις πανάρχαιες ρίζες μας. Ας γυρίζουμε πότε - πότε το κεφάλι πίσω να βλέπουμε από πού ξεκινήσαμε. Μόνο να καμαρώνουμε. Αυτές είναι οι τίτλοι της αρχοντίας μας. **(σκέπτεται)** Και κάτι ακόμα: Τα περασμένα ρίχνουν βαρύ ίσκιο πάνω στο σήμερα και στο μέλλον. Μπορούμε όμως να ζήσουμε τον ιστορικό χρόνο, ν' ακούσουμε τους κραδασμούς του, τη μεγαλοσύνη του, ν' απολαύσουμε σημεία του ελευσινιακού θησαυρού μας. **(στέκεται, παρατηρεί τους θεατές, απέρχεται)** (Επειδή πρόκειται περί συμπυκνωμένων εννοιών, επιβάλλεται να ειπωθούν σε αργό ρυθμό και επιρρηματικό τόνο)

(Σκιάζεται η σκηνή. Ακούγεται απαλή μουσική. Απ' έξω, από μακριά ομαδική φωνή) *Τακχε, ω! Τακχε*
(πλησιάζει η φωνή) *Τακχε, ω! Τακχε οδηγέ μας.* (μπαίνει η ομάδα. Ο ένας πίσω του άλλου. Πολύ αργός βηματισμός. Κρατούν αναμμένη άσπρη λαμπάδα. Είναι ντυμένοι με ριχτό άσπρο σα ράσο. Στο κεφάλι στεφανάκι από κλαδί ελιάς. Παίρνουν θέση καλύπτοντας το πίσω μέρος της σκηνής, υψώνοντας τις λαμπάδες) *Χαίρε ιερή πόλη αιωνίου φωτός (ένας μόνος) Χαίρε γη μητέρα και τροφός της ζωής των εμβίων (ομαδικά) Χαίρε θεά μας (ένας μόνος) οι μνημένοι των θείων σου μυστηρίων, ήλθαμε εδώ να κοινωνήσουμε την αθανασία ψυχών (όλοι μαζί υψώνοντας τις λαμπάδες) Σε υμνούμε σε δοξάζουμε, σε προσκυνούμε.* (μπαίνει η Ελευσίνα. Συνοδεύεται από δύο δεξιά και αριστερά της. Είναι ντυμένη με την παραδοσιακή φορεσιά της. Φλωριά, μπόλια. Οι άλλες δύο με άσπρο μαντίλι, σιγούνα, άσπρο μεσοφόρι, καφετί μπλουζάκι και ποδιά. Η Ελευσίνα σε μεγαλοπρεπές ύφος και περπάτημα καθώς μπαίνει ακούγεται ομαδική φωνή, υψωμένες λαμπάδες και τα χέρια) *Χαίρε Ελευσίνα. Χαίρε ιερή αιώνια πόλη (ένας μόνος) Χαίρε πόλη φωτός αιωνίου. Χαίρε που σε επέλεξε η θεά της δημιουργίας για να οικοδομήσει το ναό της (όλοι μαζί) Χαίρε ελευσίνα ιερή αιώνια πόλη (ένας μόνος) Σπεύσατε οι μνημένοι του αιωνίου φωτός να απολαύσουμε την παρουσία των τετημημένων σου, εκείνων που σε κατέστησαν γνωστή στους αιώνες, αθάνατη πόλη.*

ΕΛΕΥΣΙΝΑ *Τον ιερό σου χώρο επέλεξα, θεά μητέρα να κάνω σύναξη προς τιμή σου. Να αναβιώσω τη δόξα σου. Να γνωρίσει η σύγχρονη εποχή την ιστορική μου καταγωγή και να κοινωνήσουμε νοερά των αχράντων μυστηρίων. Τιμή σε μένα που μου έλαχε ο κλήρος να στηθεί εδώ ο ναός της θεάς Δήμητρας σαν αντίδωρο της προστασίας από το βασιλιά Κελεό, τότε, που δύστυχη μάνα, αναζητώντας στον κόσμο τη χαμένη της κόρη, στάθηκε στο καλλίχορο φρέαρ να δροσίσει τα στεγνά της χείλη και να βρει προστασία.*

ΚΟΡΥΦΑΙΟΣ *Σε υμνούμε γη μητέρα. Θεά της ζωής.*
(με υψωμένες λαμπάδες)

ΕΛΕΥΣΙΝΑ Άκουσαν το κάλεσμά μου οι αιώνες και έρχονται να ζωντανέψουμε τη δόξα τους, σήμερα όπως τότε. Ν' ακούσουν τα σημερινά μου παιδιά, να σηκώσουν περήφανο κεφάλι για τους τιμημένους προγόνους. Να σταθούν υπερήφανοι. Να τιμήσουν την ιστορική μου πορεία, που είναι η συνέχειά τους, το καύχημά τους και η καταγωγή τους. Να στερεώσουν τον τόπο τους, απομακρύνοντας τους βέβηλους του κέρδους και του παράνομου πλούτου, που με απειλούν. Προστάζω στο όνομα της θεάς: Εκάς οι βέβηλοι. Έξω από τον ιερό μας χώρο οι παράνομοι της λεηλασίας των ιερών και οσίων. (ακούγεται θριαμβική μουσική. Μπαίνει ο βασιλιάς Κελεός, γονατίζει και φιλάει το χέρι της Ελευσίνας. Οι ακόλουθες της Ελευσίνας προσφέρουν στην Ελευσίνα και στο βασιλιά κάθισμα πριν καθίσουν)

ΚΕΛΕΟΣ Άνοιξαν δρόμο οι αιώνες ακούγοντας το κάλεσμά σου. Κατοικώ στο χώρο της μνήμης. Στους εκλεκτούς σου εξαιτίας της θεάς μας. Έχω το μέγα προνόμιο της ιερής πόλης. Το ιερό Θριάσιο και το Ράριο πεδίο όπου δίδαξε η θεά μας το γιο μου Τριπτόλεμο την καλλιέργεια της γης. Σε βλέπω πολυτιμημέμη και χρυσοστόλιστη, ίσως περισσότερο από τότε, μεγάλη και πολυάνθρωπη. Παραγωγική πόλη και πολίτες που σου δείχνουν αγάπη και σε υμνούν με φως φεγγοβόλων λαμπάδων. Πώς θα ήθελα να μείνω κοντά σας.

ΕΛΕΥΣΙΝΑ Πώς θα το 'θελα, βασιλιά μου κι εγώ, να είχα εσένα εκλεκτό μου, δίνοντας καλό στην πόλη μου και βλέποντας καλό απ' αυτήν! Πώς θα 'θελα να ήσουν εγγύηση που κρατά το καλό ζωντανό. Να ήσουν πάλι άρχοντας του τόπου μου σαν ήλιος λαμπρός, σαν αύρα δροσιάς που καρπίζει τη γη, σαν καλός κηπουρός, που φροντίζει τα φυτά και ξεριζώνει τα ζιζάνια της ανομίας και νάμουν νικήτρα πόλη σκοτεινών εχθρών. Μα και τώρα, όσο κι αν είσαι μνήμη αιώνων δεν πάυεις να είσαι ζώσα δύναμη, ωφέλιμη και στη σημερινή ζωή. Γιατί είναι μεγάλη δύναμη, άρχοντά μου, και γλώσσα που λαλεί το καλό. Γι' αυτό σας κάλεσα εδώ, μνήμες αιώνων. Να χαρείτε την πόλη που δοξάσατε, αλλά και να δείξετε τί

πρόσφεραν άνδρες όπως εσύ σε τούτη την πόλη. Να το δουν οι υποτελείς της ύλης μήπως και συναιτιστούν

(υψώνονται οι λαμπάδες)

ΚΟΡΥΦΑΙΟΣ *Ας φωτίσει το φως των λαμπάδων και ας γίνει από τώρα και μπρος γνώση και πίστη ο νόμος του καλού.*

ΜΕΤΑΝΕΙΡΑ *(ακούγεται μουσική. Η Ελευσίνα σπεύδει στην είσοδο, υποδέχεται τη Μετάνειρα. Οι ακόλουθες τοποθετούν κάθισμα δίπλα στο βασιλιά που την υποδέχεται κι αυτός) Άκουσα το κάλεσμά σου μητέρα πόλη και ήλθα. Τώρα δεν είμαι ύλη φθαρτή, ούτε φορτωμένη βασιλικές τιμές. Αισθάνομαι υπερήφανη. Κυριαρχώ σαν ιδέα που φιλοξένησα θεά. Σα σύντροφος και συμπαραστάτης τρανού βασιλιά που έταξε σκοπό στη ζωή του να σε καταστήσει αθάνατη όπως η θεά το γιο μου Δημοφώντα*

ΕΛΕΥΣΙΝΑ *(την διακόπτει) Ας μη καλυφθεί από λύπες η σημερινή ημέρα μεταφέροντας εδώ αδυναμίες του φθαρτού κόσμου. Σταθείτε στους θρόνους των ιδεών σας, ελεύθεροι. Χωρίς πίεςεις, εξαρτήσεις, πάθη, οργή. Καθίστε στους λαμπρόθρονους των νόμων που θεσπίσατε, στον κόσμο που δημιουργήσατε. Όσο για τον υλικό σας κόσμο, χρησιμοποιήστε τον μόνο σαν αναφορά για στήριξη των ιδεών σας.*

ΚΟΡΥΦΑΙΟΣ *(υψώνονται οι λαμπάδες) Ας μην αφήνει ανοιχτές πληγές ο θάνατος. Η αθανασία ανήκει στον κόσμο των ιδεών του καλού και του ωραίου.*

ΙΑΜΒΗ *(φανερά ηλικιωμένη. Στηρίζεται σε ραβδί. Φτωχικό ντύσιμο. Ερευνά γύρω της περίεργα. Αντιλαμβάνεται τους γύρω της. Σπεύδει να γονατίσει στο βασιλιά. Αυτός την εμποδίζει δείχνοντας την Ελευσίνα. Πάει να κάνει το ίδιο στην Ελευσίνα. Σωριάζεται, την σηκώνουν) Ανάθεμα τα γεροντάματα. Σου φορτώνουν ένα σωρό κουσούρια. Ούτε να περπατήσεις. Άσε που σου είναι πάντα βρεγμένο το κάτω μου εσώρουχο. (εξετάζει τη φορεσιά της Ελευσίνας). Ποια είσαι εσύ κόρη μου με τα χρυσά; Εσύ, μωρέ μάτια μου, εκτός που είσαι πεντάμορφη, μου φαίνεσαι σα νάρθες από άλλο κόσμο.*

ΕΛΕΥΣΙΝΑ Είμαι η Ελευσίνα που σε κάλεσα να έλθεις. Γιατί και εσύ έχεις θέση εδώ.

IAMBH Και τούτα τα χρυσαφιά; Τι ρωτάω μωρέ; Σίγουρα στα έδωσε η θεά μας. Θέλει δούλεμα το μυαλό μου για να καταλάβει. Καλά κάνεις και τα φοράς. Εγώ, που με βλέπεις, την περιποιήθηκα και δε μου 'δωσε τίποτα (μικρή παύση). Πάλι είπα κουταμάρα "τι θέλουνε οι άρχοντες με τουςπραματευτάδες;" (μια από τις ακόλουθες της φέρνει κάθισμα. Η Ελευσίνα τη βοηθάει να καθίσει) Καλό να 'χεις κόρη μου. Το ίδιο έκανα κάποτε κι εγώ: Κάθισα τη θεά Δήμητρα σε σκαμνί με άσπρη προβιά. Ήταν κακοντυμένη. Και τώρα με καθίζεις τιμητικά εσύ, μια χρυσοστόλιστη.

ΕΛΕΥΣΙΝΑ Δεν έχουν σημασία οι φορεσιές Ιάμβη μου.

IAMBH Σα να έχεις δίκιο, κόρη μου. Όλοι οι άνθρωποι ένα είμαστε. Εμένα όμως με έφαγε η κούραση. Έχω κι εγώ τους πόνους μου. Άσε και το άλλο. Ο θεός έπλασε το ίδιο όλους τους ανθρώπους, εγώ όμως δεν τα' απόλαυσα όλα. (προς τους θεατές) Εγώ που με βλέπετε, είμαι παθούσα. Στερημένη. Καταλάβατε; Ο θεός να μη το δώσει να πάθει τα ίδια καμιά από σας.

ΕΛΕΥΣΙΝΑ (την διακόπτει) Αφιέρωσες τη ζωή σου καλύτερα από μάνα κι ανάθρεψες τέσσερα βασιλόπουλα. Περιποιήθηκες ακόμα και μια θεά. Τούτα είναι μεγάλες τιμές στα όσα λες ότι στερήθηκες.

ΚΕΛΕΟΣ Ιάμβη, είμαστε μνήμη, και μνήμη φτάσαμε ως εδώ. Να μεταφέρουμε το κλίμα που επικρατούσε τότε στις μέρες μας, έτσι ώστε να τονιστούν τα θετικά μας με τα σημερινά της Ελευσίνας. Γι' αυτό ήλθαμε ως εδώ.

IAMBH Ανάθεμά με αν κατάλαβα τι μου είπες, βασιλιά μου. Εγώ κακογέρασα. Είμαι και αγράμματη. Φτωχό μυαλό, πού να τα πιάσει τα νοήματά σου! Αυτό που ξέρω να πω είναι ότι, εγώ πρωτοδέχτηκα στο παλάτι σου τη θεά Δήμητρα που ήταν στα χάλια της. Εγώ της έλεγα αστεία να διώξω τη λύ-

πη της. Εγώ της πρόσφερα ποτό να στυλωθεί και αυτή έφτιαξε άλλο και ήπιε. Και τότε της ξέφυγε το μαντίλι. Κι αμέσως άστραψε φως γύρω. Κι εγώ έτρεμα ολάκερη, ώσπου βράχηκα από κάτω. Εσύ δεν τα είδες αυτά. Εγώ τα είδα, εγώ τα λέω. Να τα μάθει ο κόσμος. (δείχνει προς τους θεατές) Άσε το άλλο με το γιο σου το Δημοφώντα.

ΚΕΛΕΟΣ (την διακόπτει. Της φροντίζει το κάθισμά της) Κάθισε. Έκανες μεγάλο δρόμο. Είσαι κουρασμένη. Έχεις και τα χρόνια σου. Ξεκουράσου.

ΙΑΜΒΗ (προς τους θεατές) Σα να' χει δίκιο. Τι λόγος μου πέφτει εμένα; Για μένα είναι άγνωστα αυτά. Και το που ήλθα εδώ δε θα έβλαφτε αν δεν ερχόμουν.

ΜΕΤΑΝΕΙΡΑ (χαϊδεύοντας την Ιάμβη) έπρεπε να έλθεις, έχεις κι εσύ τη θέση σου όποια κι αν είναι (την διακόπτει μουσική που ακούγεται)

ΕΛΕΥΣΙΝΑ (τρέχει προς την είσοδο) Έρχεται κι άλλος καλεσμένος μου (έχει βγει, εισέρχεται αγκαλιαστά με τον Δημοφώντα και τον παρουσιάζει στο κοινό) Μεγάλη είναι η χαρά μου (διακόπτεται)

ΚΟΡΥΦΑΙΟΣ (ψηλά λαμπάδες και χέρια) Χαίρε Δημοφών (όλοι μαζί) Χαίρε νεότητα. Χαίρε ελπίδα του μέλλοντος. Χαίρε συνεχής πορεία της αιώνιας πόλης

ΔΗΜΟΦΩΝ (προς την Ελευσίνα) Προσέρχομαι στον ιερό σου χώρο γενέτειρα μου Ελευσίνα. Εδώ είδα το φως του ήλιου. Πιστός ικέτης απολαμβάνω την ιερότητά σου. Παρ' όλο που έχω θέση κάτω απ' τη γη εξ' αιτίας της ανθρώπινης περιέργειας της μάνας μου, σ' ένα φως που δεν είναι του ήλιου, διατηρώ με περηφάνια την τιμή που μου έγινε από τη θεά μας να με καταστήσει αθάνατο (αγκαλιάζει τη μάνα του). Μετά το γάλα των μαστών σου, το θέλησε η θεά της γης και των καρπών να γίνω δικός της τροφός (την αφήνει σα να προσεύχεται). Αθάνατη μάνα της ζωής, με ράντισες με αμβροσία και νέκταρ! Θεία μητέρα, με πότισες σταγόνες αθανασίας. Ματαιώθηκε η επιθυμία σου ίσως επειδή έτσι επιτάσσουν οι φυσικοί νόμοι.

Έγινε όμως πρωταθλητής στο ελευσινιακό άθλημα του πετροπόλεμου, του παιχνιδιού της τόλμης και των κινδύνων. Τούτες τις ικανότητες φέρνω εδώ και τις εναποθέτω σαν ευγενείς ιδέες συμπεριφοράς στους αθλητές σου Ελευσίνα.

ΕΛΕΥΣΙΝΑ (του χαϊδεύει το πρόσωπο και τα μαλλιά.) Ευτυχία σε μένα που σ' έχω κοντά μου. Η ατυχία της αθανασίας σου έγινε αιτία της δικής μου αθανασίας. Γιατί η ατυχία της θεάς έγινε αιτία να απαιτήσει να στηθεί εδώ ο ναός της. Πόση λάμψη εκείνη τη νύχτα όταν πέταξε η θεά τον φτωχό της χιτώνα. (όλες οι λαμπάδες και τα χέρια ψηλά) Δόξα σε σένα θεά η τροφός των ανθρώπων

ΚΟΡΥΦΑΙΟΣ Χαίρε Ελευσίνα κοιτίδα περίλαμπρου ναού. Χαίρε πηγή αιωνίου φωτός. Χαίρε αφετηρία αρετής. Χαίρε λάμψις καταναγάζουσα εις τους αιώνες των αιώνων.

ΕΛΕΥΣΙΝΑ Εδώ στο ναό της κλείστηκε η θεά θρηλώντας τον άδικο χαμό της κόρης της Περσεφόνης. Και δεν άφησε πουθενά να βλαστήσει χορτάρι. Πουθενά να ανθίσει λουλούδι, να καρπίσει ζωή.

ΚΕΛΕΟΣ Θρήνος χαμού, ζώων, πουλιών και ανθρώπων. Πάνω σε παγωμένη και στέρφα γη, κατάξερη, πουθενά να σταθεί ο χυμός της ζωής.

ΕΛΕΥΣΙΝΑ Μάταια ο Δίας στέλνει πρεσβείες στη θεά τη θλιμμένη. Χτυπούσαν τις εφτάκλειστες πύλες του ναού της κι από μέσα ακουγόταν απειλή θανάτου. "άμναλε Δία έκανες το κέφι του αδελφού σου. Ακόρεστε της θνητής γυναικειάς σάρκας. Ψεύτικε σφετεριστή της ηγεσίας των θεών, κακό τρόπο διάλεξες αποστερώντας τη θυγατέρα μου και δίνοντάς την στο σκοτάδι του Άδη.

ΚΟΡΥΦΑΙΟΣ Έτοιμος τώρα ο θάνατος να εξαφανίσει τη ζωή. Θρήνος έγινε το τραγούδι των πουλιών. Πουθενά χορτάρι να τραφούν τα ζώα κι ο θάνατος από την πείνα χτυπούσε τις πόρτες φτωχών και πλουσίων.

ΕΛΕΥΣΙΝΑ Κινδύνευαν και οι θεοί που θα έχαναν τους πιστούς. Και όλοι ικέτευαν τον πατέρα Δία να παύσει το

κακό. Όσπου πειθόμενος ο Δίας, έστειλε τον Ερμή κι έφερε την κόρη στην αγκαλιά της μάνας.

ΚΟΥΡΥΦΑΙΟΣ Ύμνος δοξαστικός φτάνει ως τα ουράνια. Τα πουλιά τραγουδώντας, συνοδεύουν τον ερχομό της κόρης και τα λουλούδια την υποδέχονται με το άρωμά τους.

ΕΛΕΥΣΙΝΑ (δεομένη) θεία μητέρα σε υμνούμε οι πιστοί σου. Σε δοξάζουν οι μύστες της αρετής.

ΚΕΛΕΟΣ (δεόμενος) Αθάνατη δύναμη της γης που γεννάει ζωή, προσκυνούμε εδώ στο ναό σου.

ΜΕΤΑΝΕΙΡΑ (δεομένη) Γη μητέρα και τροφός της ζωής ικέτης στο ναό σου προσκυνώ.

ΔΗΜΟΦΩΝ (δεόμενος) Μητέρα, μητέρα μου, μητέρα των αιώνων (διακόπτεται από δυνατό ήχο από σάλπιγγες. Όλοι παίζουν απορημένοι. Αναρωτιόνται. Πιάνονται μεταξύ τους, μικρή σιωπή)

ΑΙΣΧΥΛΟΣ (Άσπρα μαλλιά και γένια. Κρατάει βιβλίο) Ουράνια φωνή έφτασε ως τη Γέλα της Ιταλίας, από τη γενέτειρά μου. Ακαταμάχητη δύναμη με οδηγεί ως εδώ. Αισθάνομαι δέος! Αναφωνώ: Υμνείτε αιώνες αιώνων την πόλη των αιώνων. Την πόλη μητέρα μου όταν πρωτοείδα τον ήλιο.

(όλες οι λαμπάδες με υψωμένα χέρια) Χαίρε ποιητή των αιώνων. Χαίρε τέκνο της αιώνιας πόλης. Χαίρε Αισχύλε μεγάλη τραγική ποιητή των αιώνων.

(κυριαρχεί ήχος από καμπάνες. Όλοι μένουν άφωνοι βλέποντας προς τα πάνω. Η Ελευσίνα και οι ακόλουθές της κάνουν το σταυρό τους)

ΚΟΥΡΥΦΑΙΟΣ Το θείο είναι άναρχο και ατελεύτητο. Το θείο είναι η ιδέα της αγάπης, που στηρίζει την αρετή. Το θείο είναι παγκόσμιο και ενιαίο.

ΕΛΕΥΣΙΝΑ (προχωράει κοντά στον Αισχύλο και τον ασπάζεται) Γέννημά μου μ' έκανες υπερήφανη στον κόσμο. Αισχύλε παιδί μου. Έκλαψα πικρά εξ' αιτίας της αναγκαστικής φυγής από τη χώρα σου. Υποστήριζες δυνατά την ιδέα της ελευθερίας, κάτι που δεν άρεσε σε λίγους κρατούντες. Πόση δύναμη είχες παιδί μου όταν τους πέταξες κατάμουτρα το θυμό

σου λέγοντάς τους "θα ήμουν ζώο αν έχανα τον καιρό μου με
σας". Μα εγώ είμαι μάνα και πόνεσα που έφυγες από κοντά
μου. Είμαι όμως προπαντός υπερήφανη για σένα. Είμαι η ευ-
τυχέστερη μητέρα του κόσμου που έχω τον Αισχύλο παιδί μου
(τον αγκαλιάζει και τον κρατεί)

ΑΙΣΧΥΛΟΣ (αγκαλιάζει την Ελευσίνα) *Ήλθα ν' ανανε-
ωθώ κοντά σου, γλυκιά μου μητέρα. Είμαι ο ευτυχέστερος των
θνητών. Είμαι γέννημα θρέμμα σου κι ας τα 'φερε η μοίρα να
μην ταφώ στην πατρώα ιερή γη. Έπραξα το καθήκον μου σαν
τιμημένος μαραθωνομάχος και σαν τεχνίτης του λόγου. Τούτα
απέμειναν από τα πολλά μου έργα. Σου ανήκουν. (της δίνει το
βιβλίο και την ασπάζεται)*

ΕΛΕΥΣΙΝΑ (προς το κοινό υψώνοντας το βιβλίο) *Ιδού η
αντίληψη του θείου σαν πανάγαθης αιώνιας δύναμης. Ιδού η
περιγραφή της ηθικής τάξης και ευνομίας. Ο τίμιος και ενάρε-
τος πρέπει να ακολουθεί το μέτρο και να κινείται μέσα στα
πλαίσιά του. Η παρέκκλιση επιφέρει αναρχία. Ο άνθρωπος
πρέπει να είναι ευσεβής. Διαφορετικά κινδυνεύει να γίνει υβρι-
στής. Η ύβρις οδηγεί στον όλεθρο. Ο άνθρωπος ο άξιος του ο-
νόματός του είναι ο δίκαιος, όχι από συμφέρον αλλά από ειλι-
κρινή προσήλωση και αφοσίωση στη υψηλή έννοια της δικαιο-
σύνης (φιλάει το βιβλίο, αγκαλιάζει και φιλάει τον Αισχύλο, το ίδιο
κάνουν και οι παρευρισκόμενοι)*

(φωνές από τις λαμπάδες)

Μόνο ο ενάρετος νιώθει του θεού την ανάσα

Τι πιο ωραίο απ' το όραμα των βουλών του θεού!

Ομόνοια και μετριοπάθεια

*Από υγιή καρδιά βγαίνει αυτό που ποθούν όλοι οι άνθρωποι
(ηχούν καμπάνες. Οι επί σκηνής βλέπουν προς τον ουρανό. Η σκηνή
σκιάζεται σιγά σιγά. Όπως πέφτει σιγά σιγά και ο ήχος, ώσπου σκο-
τεινιάζει η σκηνή, φεύγουν όλοι αθέατοι και μένουν στη θέση τους
μόνον οι λαμπάδες. Σιγά σιγά επανέρχεται το φως. Η σκηνή είναι ά-
δεια. Αργοί βηματισμοί από τον ίδιο που παρουσιάστηκε στην αρχή.)
Παρακολουθήσαμε έναν τρόπο επικοινωνίας με την αρχαία*

μας κληρονομιά. Στη σημερινή εποχή της αδιαφορίας και της αβεβαιότητας, είναι περισσότερο από απαραίτητες τέτοιες εκδηλώσεις (βήματα). Δεν υποστηρίζω να γίνουμε αρχαιολάτρες. Με το να παρουσιάζουμε όμως τέτοιου είδους εκδηλώσεις ερχόμαστε κοντά στις αξίες της καλασικής εποχής (παύση με βηματισμούς) Ειδικότερα, εμείς οι μαθητές, με την ομάδα του σχολείου και την κοινή προσπάθεια παρουσίασης τέτοιων δρώμενων, έχουμε πολλαπλάσια να ωφεληθούμε (παύση) Εδώ έχουμε να κάνουμε με καθαρά παιδευτικό χαρακτήρα: γνώση και ηθική δόμηση (παύση βηματίζοντας) Ευχαριστούμε τους δασκάλους μας που διάλεξαν να παρουσιάσουμε ελευσινιακά θέματα σε σχολικές γιορτές (παύση) Πληροφορούμαστε ότι τόσο τούτο που απολαύσαμε, όσο και μερικά άλλα παρόμοια, γράφθηκαν από το συγγραφέα της Ελευσίνας κύριο Βαγγέλη Λιάπη ειδικά για τα σχολεία της Ελευσίνας και προσφέρθηκαν δωρεάν, ακόμα και σαν πνευματική ιδιοκτησία (παύση) Αυτό, εμείς οι μαθητές των σχολείων της Ελευσίνας το θεωρούμε σπάνιο δώρο (παύση) Πληροφορούμαστε ακόμα ότι προσφέρεται να συνεχίσει με άλλα νοηματικά θέματα που αφορούν την πόλη μας (βηματίζει σκεπτόμενος, σταματάει απότομα) Πρέπει να σπεύσουμε, πρέπει να σπένσουμε. Ο βιολογικός κύκλος για το συγγραφέα βαδίζει προς το τέλος του, πρέπει να σπεύσουμε. (παύση) Για το συγγραφικό έργο και την προσφορά του στα σχολεία, του φιλούμε το χέρι (παύση) Είναι υπέροχο να διαθέτουν τα σχολεία θεατρικά δρώμενα που να αναφέρονται στην ιστορική πορεία του τόπου τους. Ας μη χάσουμε την ευκαιρία (φεύγει)

(εμφανίζεται επί σκηνής η Ελευσίνα. Παρουσιάζει τον καθένα. Απαλή μουσική. Όταν εμφανιστούν όλοι, ακούγονται σάλπιγγες και οι καμπάνες. Ομαδική κραυγή)

Ίακχε Ίακχε, Ελευσίνα, Ελευσίνα των αιώνων, Ελευσίνα του Αισχύλου. (παύση. Όλοι με ψηλά τα χέρια)

Το παραμύθι της κυρά-Δήμητρας

Πρόσωπα του έργου

Θανάσης

Μαρία

Γιαγιά

Μια γειτόνισσα

Κίτσος

Κική

Λενιώ

Το παραμύθι της κυρά-Δήμητρας

(Κοντά στο τζάκι κάθεται μια γριά και γνέθει μαλλί. Παραδοσιακή φορεσιά. Κοντά της κάθονται κατάχαμα δύο εγγονάκια της. Μπαίνει μια γειτόνισσα. Συνοδεύεται από δύο παιδιά της.)

ΓΕΙΤΟΝΙΣΣΑ *Θειάκα Τάσαινα ν' αφήσω τα παιδιά μου να πάω να μαζέψω χορτάρι για την κατσίκα. Τί δύο, τί τέσσερα.*

ΓΙΑΓΙΑ *Μωρέ και δεκατέσσερα ας είναι. Εμένα κυρά Τάσαινα, μου έδωσε μια ντουζίνα παιδιά ο θεός. Πήρε το μερδικό του και μου απόμειναν οχτώ. Η κόρη μου η Λενιώ είναι η αποσπόρα. Της έχω γράψει το σπίτι. Τούτη θα μου κλείσει τα μάτια.*

ΓΕΙΤΟΝΙΣΣΑ *Μη κακομελετάς θειάκα Τάσαινα*

ΓΙΑΓΙΑ *Μωρέ άλλο ήθελα να σου πω, ότι δηλαδή μεγάλωσα οχτώ ψυχές χαρά θεού. Και τώρα θα θυμηθώ τα παλιά μου. Άστα και φύγε να δεις το νοικοκυριό σου κι έννοια σου έχουν σιγουριά εδώ.*

(φεύγει η γειτόνισσα. Η Μαρία η εγγονή της, έχει ετοιμάσει τον καφέ και τον τοποθετεί μπροστά στη γιαγιά πάνω σ' ένα σκαμνί. Οι μικροί κάθονται οκλαδόν κοντά στο τζάκι. Σε λίγο κοντά τους και η Μαρία. Η σιωπή γίνεται ενοχλητική. Σκουντάει ο ένας τον άλλο. Κάτι θέλουν να πουν και αναλαμβάνει ο Θανάσης.)

ΘΑΝΑΣΗΣ *Γιαγιά, θα μας πεις ένα παραμύθι;*

ΓΙΑΓΙΑ *Αμ πώς; Στα μουγκά θα το περάσουμε; Στάσου να θυμηθώ κανένα καλό. Μεγάλο ή μικρό; Χαρούμενο ή σκιαχτικό;*

ΘΑΝΑΣΗΣ *Θέλουμε να μας πεις αυτό της κυρά-Δήμητρας*

ΓΙΑΓΙΑ *Μα σας το έχω πει αυτό.*

ΘΑΝΑΣΗΣ *Πάλι θέλουμε να μας το πεις. Μας αρέσει πολύ.*

ΓΙΑΓΙΑ *Αυτό το ξέρω από τον παππού μου. Θεός*

σχωρέστον. Ήξερε και γράμματα. Και τα 'λεγε τόσο ωραία! Κι εγώ τότες ήθελα να μου το 'λεγε πολλές φορές. Θυμάμαι ακόμα και τις λέξεις και τις λέω κι εγώ. Άντε λοιπόν (οι μικροί σπρώχνονται μεταξύ τους πλησιάζοντας τη γιαγιά. Μερικοί ακουμπούν απάνω της. Αφήνει παραδίπλα τη ρόκα της, φροντίζει τη φωτιά)

Μια φορά κι έναν καιρό ήταν μια γυναίκα, ούτε νια, ούτε γριά, σα να πούμε μεσοκαιρικιά, αλλά, αγαπητή στο χωριό. Όπου καλό μέσα αυτή. Πρώτη και καλύτερη. Αλλά, ήξερε πολλά: γιάτρισσα, άσε μαμή. Έτσι κι έβαζε το χέρι της στην κοιλιά, νάτο το παιδί. Και δίχως πόνους. Τι να πει κανείς! Της έβγαλαν παρατσούκλι. Κι ενώ την έλεγαν κυρα-Δήμητρα, τους άρεσε να τη λένε άγια Δήμητρα.

ΚΙΤΣΟΣ Γιαγιά, ζωντανεύουνε οι άγιοι;

ΓΙΑΓΙΑ Κάποτες ήσαν ζωντανοί και άγιασαν από τα καλά που έκαναν.

ΚΙΤΣΟΣ Άγιασε και η κυρά Δήμητρα;

ΓΙΑΓΙΑ Άγιασε και παραάγιασε. Και μάλιστα από τις πρώτες.

ΚΙΚΗ Έχουμε στην εκκλησία εικόνα της άγιας Δήμητρας;

ΓΙΑΓΙΑ Τότε είχανε άλλους θεούς οι άνθρωποι. Σ' αυτούς ήταν κι αυτή. Αυτά θα τα μάθετε στο σχολείο. Εγώ δεν πήγα στο σχολείο και δεν τα ξέρω. Αυτή λοιπόν η κυρά, είχε μια μοναχοκόρη. Ζωγραφιστή παναγιά. Πεντάμορφη του κόσμου. Κι από καλοσύνη; Εκατό φορές πιο καλή από τη μάνα της. Όταν τραγουδούσε σταματούσαν τα αηδόνια να την ακούσουν. Κι έτσι, στόμα με στόμα, αυτί με αυτί, μαθεύτηκε το κορίτσι κι έξω από το χωριό. Κι όσοι περνούσαν σταματούσαν να θαυμάσουν την ομορφιά της. Όσπου μια μέρα, καταραμένη ώρα που να μην έσωνε να 'ρθει, έλειψε από το σπίτι η μάνα και σα γύρισε το βρήκε άδειο το σπίτι. Φευγάτη η κόρη. Φώναζε στη γειτονιά η μάνα, πουθενά. Τίποτα! Έβαλε τις φωνές, κατέβασε τα μάγουλα με τα νύχια, την πήραν τα αίματα κι

έπεσε στο μοιρολόι όλο το χωριό.

ΚΙΚΗ Έτσι; Σα να την πήρε ο αέρας; Στεναχωριέμαι.

ΜΑΡΙΑ Παραμύθι είναι βρε Κική

ΓΙΑΓΙΑ Φόρεσε τα κατσάρια της η δόλια η μάνα να πάρει τους δρόμους κι απάνω εκεί τη σταμάτησε μια πελαργίνα πούχε τη φωλιά της στα κεραμίδια του σπιτιού της μάνας είχε δει από ψηλά το τι και πώς. Και της είπε πως την άρπαξε ένας δράκος καβαλάρης και χάθηκαν.

ΚΙΚΗ (χώνεται στα γόνατα της γιαγιάς της φοβισμένη)
Φοβάμαι γιαγιά.

ΓΙΑΓΙΑ (της χαϊδεύει τα μαλλιά) Μη φοβάσαι μαναράκι μου. Σήμερα δεν υπάρχουν δράκοι να αρπάζουν κοπέλες

ΘΑΝΑΣΗΣ Άσε τους φόβους ρε Κική. Παραμύθι είναι.

ΓΙΑΓΙΑ Πήρε τους δρόμους η δόλια η μάνα, ανέβηκε ανηφοριές, σκαρφάωσε γκρεμούς, σκίστηκαν τα ρούχα της, έφυγαν τα κατσάρια από τα πόδια της, ματώθηκαν από τα αγκάθια. Φώναζε μήπως την ακούσει η κόρη της. Περσεφόνη, Περσεφόνη, αλλά έπαιρνε ο αέρας τη φωνή της και τη χτυπούσε στα βουνά. Και για να μην τα πολυλέμε, έφτασε κάποτε σ' ένα χωριό που το έλεγαν Ελευσίνα

ΚΙΤΣΟΣ Είναι και άλλα χωριά που τα λένε Ελευσίνα;

ΓΙΑΓΙΑ Όχι αλλά το χωριό μας είναι από τα πολύ παλιά, εδώ και χιλιάδες χρόνια, από την εποχή του παραμυθιού. Ακουστήκε στο χωριό το κακό με τη γυναίκα, την περιμάζεψαν, της έβγαλαν τα σχισμένα ρούχα, φρόντισαν τις πληγές στα πόδια της, την παπούτωσαν, την πήρε και την προστάτησε στο παλάτι του ο βασιλιάς και είπε το βασιλόπουλο στον πατέρα του: "Δώσε μου την ευχή σου πατέρα, θα φύγω να βρω την Περσεφόνη και θα τη φέρω στην αγκαλιά της μάνας της". Κι ο βασιλιάς του αποκρίθηκε: "Να πας με την ευχή μου. Να τη βρεις, να τη φέρεις, να τη κάνεις γυναίκα σου και να σας καμαρώνω ταιριαστό βασιλικό ζευγάρι". Και είπε το παλικάρι στη μάνα: "Μη σε κλετίζεσαι κυρά μου. Θα φέρω

στην αγκαλιά σου την κόρη σου". Και του είπε η μάνα η κακομοίρα: " Φέρε την παλικάρι μου κι είναι δική σου". (σταματάει η διήγηση. Μπαίνει η Λενιώ)

ΛΕΝΙΩ Πώς τα πας, μάνα με την παρέα σου; Έξω το έχει στρώσει για τα καλά. Μην το κουνάτε από δω. Σας έφερα σύκα και σταφίδες.

ΓΙΑΓΙΑ Τα έμαθε η πελαργίνα. Μάνα ήταν κι αυτή και ήξερε από πόνο χαμού παιδιών. Πολλές φορές της είχαν αρπάξει από τη φωλιά οι αετοί τα παιδιά της όταν έλειπε για να φέρει τροφή στα παιδιά της κανένα βατράχι. Πέταξε έφτασε στο παλάτι, βρήκε το βασιλόπουλο και του είπε: "Δε θα τα καταφέρεις μόνος σου. Θα φύγουμε μαζί, εσύ από χαμηλά γι εγώ από ψηλά να σου δείχνω το δρόμο". Περπάτησαν μέρες και μέρες. Κούρνιαζαν όπου τους έπιανε η νύχτα σε κάποιο απάγκιο. Ώσπου από τα πολλά, φτάσανε σε ένα δασότοπο. Είδανε ν' αναβαίνει καπνός "άνθρωποι είναι, ας πάμε κοντά τους, κάτι μπορεί να ξέρουν". Πήγαν κοντά, είδε η πελαργίνα κι έμεινε πιο πίσω. Έφτασε το παιδί κι απόρησε. Είδε μια θεόρατη φωτιά και γύρω σαράντα δράκους. Σαν τον είδαν χάρηκαν που τους έπεσε μεζές στα χέρια τους. Κατάλαβε το παιδί. Πρόσεχε. Είχαν σκοτώσει ένα βουβάλι και προσπαθούσαν να το σηκώσουν και να το ρίξουν στο καζάνι να βράσει.

ΚΙΚΗ (χώνεται στα γόνατα της γιαγιάς. Οι άλλοι τρομαγμένοι κρατούν ο ένας τον άλλο) Γιαγιά φοβάμαι, θα μας βράσουν οι δράκοι.

ΓΙΑΓΙΑ μη φοβάσαι. Δεν υπάρχουν σήμερα δράκοι να τρώνε ανθρώπους. Μόνο το κακό υπάρχει. Τα καλά παιδιά δεν τα τρώνε οι δράκοι. Μόνο τα κακά.

ΚΙΤΣΟΣ Κι εγώ που έκλεψα το γλυκό από το βάζο της μάνας μου;

Αυτά είναι παιδιάστικα. Τα συχωράει ο θεός.

ΘΑΝΑΣΗΣ Και τι έγινε ύστερα γιαγιά;

ΓΙΑΓΙΑ Το παλικάρι είδε που κινδύνευε. Και για να τους πάρει τον αέρα, τους πέταξε μακριά, άρπαξε το βουβάλι,

το ανέμισε και το έριξε μέσα στο καζάνι. Τα χρειάστηκαν οι δράκοι και μαζεύτηκαν μπουλούκι. Τον χαμογελούσαν όχι για καλό, αλλά από φόβο.

ΘΑΝΑΣΗΣ (με ενθουσιασμό) Μπράβο παλικάρι μου

ΓΙΑΓΙΑ Του έκαναν κάτι χαϊδέματα, ότι ήσαν από τους καλούς, που δεν τρώνε ανθρώπους και κουβέντα στην κουβέντα, έμαθε το παλικάρι ότι εκεί κοντά βρισκόταν ο πύργος του βασιλιά του κάτω κόσμου, ότι είχε αρπάξει την πεντάμορφη του κόσμου, την είχε κλεισμένη εκεί και είχε βάλει φύλακα τον κέρβερο κι ερχόταν συχνά και την έβλεπε. Άκουγαν τα κλάματα της κοπέλας και ράγιζε η καρδιά τους. Πώς να τα βάλεις όμως με τον κέρβερο; έφαγαν το βουβάλι, ήπιαν από ένα τουλούμι κρασί ο καθένας, έπεσαν στον ύπνο κι έβαλαν το δρακόπυλο για φύλακα. Το παιδί κοιμήθηκε πάνω σε ένα θεόρατο δένδρο με την πελαργίνα. Την άλλη μέρα το παλικάρι και η πελαργίνα, έφτασαν στον πύργο και τον εξέτασαν από γύρω και από ψηλά. Μόνο υπήρχε μια μικρή σιδερόπορτα από κάτω. Πήγε στους δράκους και τους είπε: "μπορώ να σας θανατώσω όλους. Το μόνο που θέλω από σας είναι να σπάσετε τη σιδερόπορτα. Κατατρόμαζαν οι δράκοι. Το δέχτηκαν.

ΚΙΤΣΟΣ Είχαν εργαλεία οι δράκοι γιαγιά;

ΘΑΝΑΣΗΣ Είχανε δύναμη, ρε Κίτσο

ΚΙΤΣΟΣ Σπάει το σίδηρο με τα χέρια, ρε Θανάση;

ΓΙΑΓΙΑ Εδώ, έχουμε να κάνουμε με παραμύθι. Στο παραμύθι - σας το είπα και πιο πριν - έχουν ανθρώπινη λαλιά ακόμα και τα δένδρα, τα ποτάμια.

ΜΑΡΙΑ Τι μπαίνετε στη μέση κάθε τόσο; Παραμύθι είναι, εμένα μου αρέσουν όπως τα λέει η γιαγιά..

ΓΙΑΓΙΑ Δεν πειράζει Μαρία. Αν έχεις κάποια απορία να ρωτάς. Μια παροιμία λέει "ρωτώντας πας στην πόλη". Λέγαμε λοιπόν ότι δέχτηκαν να σπάσουν την πόρτα οι δράκοι. Αν τη χτυπούσαν με σφυριά θα τους άκουγε ο κέρβερος. Την άνοιζαν λοιπόν οι δράκοι και μπόρεσε και μπήκε το παλικάρι. Διάλεξε νύχτα που θα κοιμόταν ο κέρβερος. Ανέβηκε στο άνω

πάτωμα του πύργου. Σ' ένα ολόχρυσο δωμάτιο κοιμόταν η Περσεφόνη σε αραχνένιο κρεβάτι. Χτύπησε η καρδιά του παλικαριού. Του 'ρθε να την αγκαλιάσει και να της πει: "είσαι δική μου", αλλά πρόφτασε το θεριό που είχε ένα μάτι μπροστά κι ένα από πίσω. Πρόφτασε και του 'δωσε την πρώτη σπαθιά το παλικάρι κι άρχισε το πάλεμα ώσπου κομμάτιασε ο κέρβερος το παλικάρι και πέταξε τα κομμάτια έξω από τον πύργο.

ΜΑΡΙΑ και ΚΙΚΗ (κλαίγοντας τραβούν τη γιαγιά από τα χέρια) *Όχι, όχι γιαγιά, είναι κακό παραμύθι αυτό. (ο Θανάσης και ο Κίτσος έχουν πιαστεί, και μένουν λυπημένοι)*

ΓΙΑΓΙΑ (Με το ένα χέρι χαϊδεύει τα μαλλιά των κοριτσιών και με το άλλο των αγοριών) *Δεν τελείωσε εδώ το παραμύθι. Μαρία, φέρε μου λίγο νερό. (τρέχει η Μαρία και της φέρνει νερό σε χωμάτινη κούπα. Πίνει. Έχει ακολουθήσει κάποια σιωπή) Εγώ ξέρω ποιο είναι το κακό και ποιο το καλό παραμύθι. Ακούστε λοιπόν: έξω από τον πύργο, περίμενε η πελαργίνα. Σαν είδε τα κομμάτια του παιδιού να πέφτουν ένα ένα, τα μάζεψε και τα κολλούσε όπως ήταν και τα σκέπασε με χλωρά κλαδιά. Πέταξε αμέσως στο άσπρο δάσος και πρόφτασε το λουλούδι από το βοτάνι της ζωής που το καθένα έχει από μια σταγόνα μόλις σκάσει το αστέρι της ημέρας. Ρούφηξε τις σταγόνες, τις έσταξε στα κομμάτια του παιδιού κόλλησαν, του έσταξε στο στόμα και στα μάτια του και αμέσως άνοιξε τα μάτια του σα να είχε ξυπνήσει από ύπνο.*

ΤΑ ΠΑΙΔΙΑ (όλα μαζί χοροπηδώντας και χτυπώντας τα χέρια τους φώναζαν) *Ζήτω! Ζήτω! Μπράβο πελαργίνα.*

ΓΙΑΓΙΑ (παρατηρεί τη χαρά τους ώσπου ησυχάζουν) *Είχε και άλλα να κάνει η πελαργίνα. Είπε στο παιδί να μην κάνει τίποτα ώσπου να γύριζε. Πέταξε στο μαύρο δάσος και μάζεψε το λουλούδι του σκοταδιού. Το παιδί ανέβηκε τη σκάλα του πύργου. Η πελαργίνα πέταξε και μπήκε από το παράθυρο. Το τέρας κοιμόταν καθώς ήταν κουρασμένο απ' το πάλεμα. Η πελαργίνα ακούμπησε το μαύρο λουλούδι στο μπροστινό μάτι του κέρβερου και το στράβωσε, δεν πρόφτασε όμως και το*

πισινό μάτι γιατί πετάχτηκε το θεριό. Μόνο το μισό στράβωσε. Και ξανά άρχισε το πάλεμα. Τώρα δεν τα κατάφερε τόσο καλά ο κέρβερους, γιατί δεν μπορούσε να δει πού ορμούσε, ήταν όμως πολύ δύσκολο να το νικήσει το παλικάρι, έβλεπε μάλιστα πως κινδύνευε. Και τότε έκανε το σταυρό του και παρακάλεσε την παναγιά να το βοηθήσει (τα παιδιά κάνουν το σταυρό τους, το ίδιο και η γιαγιά) κι έταξε πως αν νικήσει το θεριό θα καλογερέψει σε μοναστήρι της παναγίας. Όρμησε στα τυφλά το θεριό ν' αρπάξει, μα πρόφτασε το παιδί και του τσάκισε το λαιμό με μια γερή σπαθιά τόσο που μισοκρεμόταν το κεφάλι του (ομαδικός ενθουσιασμός). Φως φανάρι λοιπόν, η παναγιά είχε κάνει το θαύμα της. Η πελαργίνα είπε στο παιδί να βιαστεί γιατί μπορούσαν να γκρεμιστούν όλα αν καταλάβαινε κάτι ο βασιλιάς του κάτω κόσμου. Το παλικάρι έδωσε στο κορίτσι το φιλί της αγάπης και εκείνη το δικό της. Κατέβηκε στο λεπτό τον πύργο, την ανέβασε στο άλογό του που έτρεχε όσο ο δυνατός αέρας και χάθηκαν μαζί ενώ πετούσε από ψηλά η πελαργίνα. Και μόνον αυτή είδε πίσω της πώς τινάχτηκε ο πύργος στον αέρα όταν έφτασε εκεί ο βασιλιάς. Μαύρισε πίσω της ο ουρανός. Έτρεχε να τους προφτάσει ο μαύρος καβαλάρης κι από ψηλά φώναζε στο απιδί η πελαργίνα: "κράτα γερά τα γκέμια προς την πλευρά του ήλιου". Το παλικάρι έφερε το κορίτσι και το 'ριξε στην αγκαλιά της μάνας του. (ομαδικός ενθουσιασμός)

ΤΑ ΠΑΙΔΙΑ Μπράβο στο παλικάρι μας. Μπράβο στην πελαργίνα. Ζήτω η γιαγιά μας (τα παιδιά απορούν, πάυση)

ΓΙΑΓΙΑ Θα τελείωνε εδώ το παραμύθι, αλλά είχε κάνει το τάμα του στην παναγιά το παιδί. Ντύθηκε λοιπόν στα καλογερικά το παιδί και πήγε καλόγερος στο μοναστήρι της παναγίας της φανερωμένης και ζήσαμε εμείς καλά και αυτοί καλύτερα.

ΤΑ ΠΑΙΔΙΑ (ομαδική διαμαρτυρία) Όχι, όχι γιαγιά, όχι έτσι

ΜΑΡΙΑ Γιατί γιαγιά; (γκρινιάζει) εμένα δεν μου αρέσει

ΘΑΝΑΣΗΣ *Εγώ σου λέω ότι θα του το συχώραγε η παναγιά αν δεν έκανε το τάμα του το παλικάρι*

ΤΑ ΠΑΙΔΙΑ *Να το αλλάξεις γιαγιά, να το αλλάξεις*

ΓΙΑΓΙΑ *(παρρησιάζει τα παιδιά. Χαμογελάει, σκέπτεται)*

Κάντε λίγη ησυχία (μαζεύονται γλυρω της. Δεν βιάζεται) Ας πάμε πίσω στην ώρα που έφερε το κορίτσι στην αγκαλιά της μάνας της. Ύστερα πήγε στον πατέρα του το παιδί και αφού ξεπέζεψε και χάιδεψε το άλογό του, γονάτισε μπροστά στο βασιλιά πατέρα του και φιλώντας το χέρι του είπε: "Πολυχρονημένε βασιλιά μου, έφερα την κόρη από τον κάτω κόσμο. Τώρα μπορώ να πω ότι είμαι άξιος διάδοχός σου". Σήκωσε το γιο του ο βασιλιάς και το φίλησε. "Ο θρόνος σου ανήκει". Ακούστηκε το καλό μαντάτο στο βασίλειο από τους καβαλάρηδες αγγελιοφόρους με τις σάλπιγγες. Οι καμπάνες χτυπούσαν δοξαστικά. Ένα άσπρο άλογο έφερε το κορίτσι στο παλάτι και από πίσω ένα κόκκινο τη μάνα της. Λουλούδιασε ο τόπος, έγινε καταπράσινη η γη και τα πουλιά υμνούσαν και δόξαζαν το θεό. Κι έγιναν γάμοι και χαρές και ζήσαμε εμείς καλά και αυτοί καλύτερα.

(τα παιδιά σε κυκλικό κλειστό κύκλο χοροπηδώντας. Ξελούνται και πέφτουν πάνω στη γιαγιά φιλώντας την).

ΣΗΜΕΙΩΣΗ:

Έτσι ακριβώς το απόλαυσα. Ήμουν στην προσχολική ηλικία. Το άκουσα πολλές φορές. Κάθε φορά μου άρεσε περισσότερο μέχρι τώρα που το μεταδίδω γραφτό. Μακάρι να το χαρούν τα σημερινά παιδιά όπως εμείς τότε.

Μακάρι να ευτυχούσα να απολαύσω ένα από τα περιεχόμενα τούτου του βιβλίου σε μαθητική γιορτή. Να πάρει θέση στη μαθητική βιβλιοθήκη όλων των σχολείων της Ελευσίνας, καθώς και άλλο θεατρικό που ετοιμάζω με ελευσινιακά θέματα. Βέβαια αγωνιώ που τα παιδιά μας σήμερα δεν γνωρίζουν ούτε τα στοιχειώδη του χώρου που τα περιβάλλει. Η γνώση του τόπου που μεγάλωσες, των προγόνων σου, είναι ο ασφαλέστερος τρόπος να τον αγαπήσεις. Κάνω ότι μπορώ προς αυτήν την κατεύθυνση.

Έργα του ιδίου

- ΕΛΕΥΣΙΝΑ** αρχαία εποχή εκδ. 1974 του ιδίου
ΑΝΤΙΣΤΑΣΗ 1941-1944 εκδ. 1978 του ιδίου
ΑΡΒΑΝΙΤΙΚΟΣ ΓΑΜΟΣ 1980 του ιδίου, Β΄ έκδ. 1988 ΔΩΔΩΝΗ
ΑΡΒΑΝΙΤΙΚΟ ΜΟΙΡΟΛΟΙ εκδ. 1985 ΔΩΔΩΝΗ
Ο ΧΟΡΟΣ ΣΤΟΥΣ ΚΟΥΝΤΟΥΡΙΩΤΕΣ εκδ. 1987 IFESTIA
ΑΡΒΑΝΙΤΙΚΑ ΖΑΚΟΝΙΑ εκδ. 1988 ΔΩΔΩΝΗ
ΠΑΡΑΜΥΘΙΑ εκδ. 1989 Β΄ ΚΑΠΗ Ελευσίνος
ΕΛΕΥΣΙΝΑ στα νεότερα χρόνια εκδ. 1993 του ιδίου
ΔΗΜΗΤΡΑ θεατρικό εκδ. 1995 του ιδίου
ΠΑΙΔΙΚΑ ΠΑΙΧΝΙΔΙΑ εκδ. 1995 Β΄ ΚΑΠΗ Ελευσίνος
ΛΑΙΚΕΣ ΠΑΡΑΔΟΣΕΙΣ εκδ. “Συλλογές” 1995
ΕΛΕΥΣΙΝΑ συμπληρωματικά στοιχεία έκδοση 1997 του ιδίου
ΠΑΛΙΕΣ ΕΙΚΟΝΕΣ εκδ. 1997 του ιδίου
ΠΑΡΑΙΝΕΣΕΙΣ (ποίηση) εκδ. 1997 του ιδίου
ΤΟ ΣΧΟΛΕΙΟ ΜΟΥ εκδ. 1997 του ιδίου
ΛΑΙΚΑ ΠΑΡΑΜΥΘΙΑ ΚΑΙ ΔΟΞΑΣΙΕΣ εκδ. Δήμου Ελευσίνας
1988
ΘΡΙΑΣΙΟ εκδ. 1998 του ιδίου
ΚΟΥΝΤΟΥΡΙΩΤΙΚΟ ΕΡΩΤΙΚΟ ΤΡΑΓΟΥΔΙ εκδ. 1998
UNESKO- Β
ΜΑΓΟΥΛΑ εκδ. Κοινότητας Μαγούλας 1999
ΑΝΤΙΓΟΝΗ εκδ. 1999 του ιδίου
ΤΟ ΧΡΕΟΣ εκδ. 2000 του ιδίου
ΣΕΞΟΥΑΛΙΚΗ ΛΑΟΓΡΑΦΙΑ εκδ. 2000 UNESCO-B
ΤΑΒΕΡΝΕΣ εκδ. 2000 του ιδίου
ΣΥΝΟΙΚΙΕΣ ΚΑΙ ΓΕΙΤΟΝΙΕΣ ΤΗΣ ΕΛΕΥΣΙΝΑΣ
εκδ. 2000 του ιδίου
ΑΝΤΙΣΤΑΣΗ 1940-1944. τεύχος δεύτερο, εκδ. 2001 του ιδίου
ΠΝΕΥΜΑΤΙΚΗ ΠΟΡΕΙΑ ΤΗΣ ΕΛΕΥΣΙΝΑΣ εκδ. 2002 του
ιδίου
ΠΑΡΑΔΟΣΙΑΚΟΣ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟΣ ΒΙΟΣ, εκδ. 2002 του ιδίου
ΧΡΙΣΤΟΦΟΡΟΣ ΧΑΤΖΗΣ, εκδ. 2003 του ιδίου
ΜΠΑΙΤΗ Άγγελος εξ΄ ουρανού, εκδ. 2003 Α ΚΑΠΗ Ελευσίνας
ΟΔΟΠΟΡΙΚΟ ΣΤΗΝ ΕΛΕΥΣΙΝΑ εκδ. 2004 του ιδίου

